National Library
Bibliothèque Nationale
NEWSPAPER DIVISION
DIVISION DES JOURNAUX

National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4

THIS PAPER WAS MAILED
THURSDAY, SEPTEMBER 18, 1986

VABA EESTLANE

Second class mail
registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL KOLMAPÄEVAL
JA REEDEL

Nr. 70 (3269) XXXV aastakäik | Reedel, 19. septembril 1986 — Friday, September 19, 1986 | Üksiknumbri hind 70 centi

Pariisis plahvatavad pommid

Prantsusmaa sulgeb terroristide ähvardusel oma piirid

Alates möödunud teisipäevast nõuab Prantsusmaa kõikidelt välismaa turistidelt viisasid. Erand tehakse ainult 12 Euroopa Ühisturumaa kodanikele ja shveitslastele. Seetõttu peavad nüüd ka kanadalased, kes Prantsusmaad tahavad külastada, enne endale viisad muretsema.

Kuni 20. septembrini saavad nad neid piiriületamispunktidest, kui nad on võimelised prantsuse ametivõimude küsimustele rahuldavalt vastama. Pärast seda peavad nad viisasid prantsuse saatkonna või konsulaatide kaudu hankima.

Viisanõude seadusest kuulutas Prantsusmaa peaminister Jacques Chirac möödunud pühapäeval pärast järjekordset terroristide-pommi plahvatust Pariisis. Peale viisanõude teatas Chirac veel, et tuhat sõjaväelast paigutatakse lennujaamadesse ja piiriületamiskohtadele. Samuti tugevdatakse piirivalvet kõikidel piiridel. Ka pagasikontroll läheb teravamaks.

Vaatamata senistele terrorivastastele meetmetele plahvatas möödunud esmaspäeval pomm Pariisi politseipeakorteris Notre Dame katedraali läheduses. Üks isik sai surma ja 51 vigastada.

Terroristideorganisatsioon mis nimetab end „Araabia ja Lähis-Ida Poliitvangide Solidaarsuskomiteeks" teatas 1. septembril tulevastest pommitamistest, kui kolme Lähis-Ida terroristi prantsuse vanglaist ei vabastata.

Esmaspäevane pommiplahvatus oli juba teine seesugune Pariisis viimase kahe päeva jooksul ja viies terrorirünnak, mis selle araablaste terroristidegrupi poolt korda on saadetud viimase 11 päeva vältel. Kokku on 3 inimest surma ja 112 haavata saanud.

Samuti helistatakse järjest politseisse valealarme sisse — pomme nähakse nii allmaaraudtee-jaamades, pankades, ärides ja isegi kirikutes. Seetõttu on Pariisi politsei pommide kahjutuks-tegemise eriüksus järjest lennus.

Viimase plahvatuse politseipeakorteri sõidulubade osakonnas põhjustas umbes 4,3 kg pomm, mis asus mahajäetud kandekotis leti all, hoolimata sellest et politseil oli käsk kõikide pakid ja pambud läbi vaadata, kes majja sisse tulid.

Pomm plahvatas kell 1.50 p.l. ja tekitas hoones-olevate kodanike seas paanika. Kõikjalt sadas krohvi ja klaasikilde, kuid üllatavalt viisil sai ainult üks inimene surma. Mõned kuud tagasi plahvatas pomm Pariisi politsei eriosakonna kontoris ja seal sai surma üks kuulus politsei inspektor, kelle matustest ka president ja peaminister osa võtsid.

Ottawale ei ole veel ametlikult viisanõudest teatatud. Seni võisid Kanada kodanikud ilma viisata Prantsusmaale sisse pääseda ja seal kuni kolm kuud elada.

Lasteaia registreerimine Eesti Majas — Foto: Reet Roman-Metsmaa

Majatäis rõõmsaid mudilasi ja vanemaid

Lasteaed Eesti Majas alustas tegevust

Laupäev, 13. september oli rõõmus päev Toronto Eesti Majas. Juba kell 9 hommikul ilmusid mõned vanemad koos lastega, et „nimed kirja panna". Kasvatajad registreerisid lapsi klasside kaupa. Kokku alustas lasteaias õppimist 87 last, neist 27 esmakordselt. Lasteaed ei pea ava-aktust vaid töö algab kohe esimesel päeval. Pidulik ja tore sündmus oli seega üle 200 lapse ja vanema sagimine Eesti Maja fuajees.

Lasteaia hing ja juhataja on Helle Arro. Tal oli see üheksas aasta lasteaias, neljas juhatajana. Ta märkis, et tema tegevuse ajal ei ole lasteaias kunagi olnud nii suurt tungi. Esimese klassi 27 last tuleb töö huvides jagada kaheks rühmaks. Sama tuleks ka teha teise klassiga, kuid ruumid ei luba — on kõne all riieteruumi muutmine klassiruumiks, kui muud lahendust ei ole.

Lasteaia käes on igal laupäeval terve Eesti Maja alumine kord — nüüd on aga lasteaed sellest juba üle kasvanud.

Ruumi-kitsikusele vaatamata tuleb rõõmu tunda, et noortel eesti vanematel on nii palju lapsi ja et need tuuakse eesti lasteaeda.

Iga kasvataja registreeris oma lapsi. Esimeses klassis on kasvatajaks Merike Martin, abikasvatajaks Liisa Novek. Esimeses A-klassis Silvi Verder, abiks Tiia Pihl. Teine klass — kasvataja Leena Rosenberg, abi Tiina Korjus. Kolmas — Linda Kukk ja Silvi Matsoo. Neljas ja viies klass moodustavad ühe komplekti — kasvatajaks Tiiu Kajak, abiks Liisa Soots. Peale selle tegutseb eriklass, kus kasvatajaks on Kai Simmons ja abiliseks Oona Mällo. Lauluklassi juhatab Evi Valge — klaverisaatjat ei ole veel leitud.

Kasvatajate ülesandeks oli lastele tutvustada lasteaia korra-reegleid ja töörutiini. Neid seletusi kuulati suure tõsidusega, sest lasteaias on kasvandikud täie hingega asja juures.

Vigurid tulevad hiljem. Esimeseks mureks on igatsus kodu ja ema järele, sest paljudel lastel on see esimene kord olla ilma ema hoolitsuseta.

Ruumikitsikust kogeti esimesel päeval praktiliselt kui 40 last kogunes esimeseks laulutunniks keldrikorruse klubiruumi. Tuba oli pungil täis ja ringmänge, mis kuuluvad laulutunni juurde, ei saanud hoopiski mängida. Töö tuleb nii ümber korraldada, et lasteaed saaks senise tublidusega täita oma ülesandeid.

Nüüdsest peale on iga laupäeva hommik 87-le eesti poisile ja tüdrukule tore päev eesti lasteaias.

EELK Peetri Kogudus Torontos

ÕP. ANDRES TAUL'I 25. A. ORDINATSIOONI TÄHISTAMISE JA KULDRISTI ANDMISE

piiskoplik jumalateenistus

Peetri kirikus pühapäeval, 21. septembril kell 11 hommikul

Teenivad: **piiskop Karl Raudsepp, dr. Jaak Taul, õp. Juris Calitis, õp. Edgar Heinsoo.**

Laulab Cantate Domino — juhatab dr. R. Toi

TORONTO EESTI MAJAS

SÜGISSIMMAN — septemberfest

reedel, 26. sept. kell 7 õ., laup., 27. sept. kell 5 p.l.

Kirev eeskava ✯ Tants ✯ Baar ✯ Einelaud

✯

BRUNCH pühap., 28. sept. kell 11.00—15.00

Hädaohtlikke kurjategijaid ei vabastata

Riiklik Parooli-Komisjon keeldus vabastamast 17 vangi, keda tembeldati „hädaohtlikeks kurjategijaiks". Nad oleksid tulnud vabastamisele nn. „paroolipro-grammi" alusel, mille järgi vabastatakse vange kui nad kolmandiku oma karistusajast on „ära istunud". Kuid 24. juulil võeti parlamendis vastu seadus, mis lubab „hädaohtlikke kurjategijaid" seni kinni pidada, kuni nende karistusaeg täis saab.

Varuge aeg ja pääsmed meeldivaks piduks!

TORONTO EESTI SKAUDISÕPRADE SELTSI SÜGISPIDU

KOTKAJÄRVE BALL

laupäeval, 25. oktoobril 1986 algusega kell 7.30 õhtul
Toronto EESTI MAJA suures saalis

Eeskavalises osas esinevad **Valve Tali ja Olaf Kopvillem**
Tantsuks mängib **Aruvald & Nieländer duo**

EINELAUD ✯ LOTERII ✯ BAAR

Laudade ettetellimine (10 inimest ümmarguses lauas) ja pääsmete eelmüük — Bruno Linde — 421-5541
Pääsme hind $10.00

National Library
Bibliothèque nationale

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd. 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TEGEVTOIMETAJA: Arvi Tinits. TOIMETAJA: Olaf Kopvillem

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832 avatud esmaspäevast reedeni 9—3-ni

TELLIMISHINNAD Kanadas: ajalehe tariifiga aastas $57.—, poolaastas $32.— ja veerandaastas $17.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $107.—, $57.—, $29.50.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $77.—, poolaastas $42.— ja veerandaastas $22.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $111.—, $59.—, $31.—, mujal välismaal $136.—, $72.—, $38.—.

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD: üks toll ühel veerul: $5.00, esiküljel $6.—. **Kuulutusi võetakse vastu** nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 10-ni. **Väljaspool tööaega:** Leida Marley 223-0080

Sõjameeste Suvepäevade õhtune koosviibimine. Esineb meeleolu-lauludega Enno Õunapuu. Taga klaveril Esko Luksepp, orkestrijuht Georg Iltal ja üks orkestri liige.

Foto: A. Woode

Salakuulaja ja pantvang

Ameerika Ühendriikide ja N. Liidu vahele on viimaste nädalate kestel tekkinud uus pinevuse laine, mille põhjustajaks on vastastikused spionaazhiafäärid. Asi võttis korraks isegi niivõrd halva pöörde, et see ähvardas nurja ajada käesoleval aastal plaanitsetava Reagan-Gorbatshovi kohtamise, rääkimata teistest väiksematest tagasilöökidest, mis mürgitavad mõlema suurriigi vahelisi vahekordi, vihjates aga samal ajal N. Liidu endise välisministri Andrei Gromõko iseloomustavale väljendusele, et Mihhail Gorbatshovil on ilus naeratus kuid raudsed hambad.

Pinevuse vähendamiseks saavutati pärast pikki nõupidamisi ja diplomaatilisi pinnasondeerimisi lõpuks kompromiss, mille alusel New Yorgis arreteeritud vene salakuulaja Zahharov ning Moskvas nädal aega hiljem vangistatud ameerika ajakirjanik Daniloff vangikongidest välja lasti ning neile võimalus anti kuni kohtuprotsesside alguseni oma maa saatkonnahoonetes elada, kusjuures neil on aga keelatud maalt lahkuda. Kompromiss tundub otsitud hädaabinõuna, kuid nähtavasti peeti seda nii Moskvas kui ka Washingtonis vajalikuks, et jatkata tuumarelvastuse piiramise läbirääkimisi ning päästa Reagani-Gorbatshovi eelolevat konverentsi kokkuvarisemisest.

Moskva ja Washingtoni vahele kerkinud uus mürgipaise sai alguse 23. augustil kui Ühendriikide „Federal Bureau of Investigation" (FBI) arreteeris New Yorgis nõukogude füüsiku Gennadi Zahharovi, kes ametlikult tegutses nõuandjana Ühinenud Rahvaste Organiastsioonis, kuid kelle primaarseks ülesandeks oli spioneerimine, eriti ameerika sõjaliste saladuste kohta materjalide kogumine. FBI oli juba pikema aja jooksul Zahharovi kahtlustanud ja tema jälgi ajanud kui lõpuks õnnestus teda tabada momendil, mil üks politseivõimudega koos töötav üliõpilane talle üle andis uue rünnaklennuki salajased plaanid.

Zahharovi vastu on tõstetud ametlik süüdistus ja teda ootab süüdi mõistmisel eluaegne vangistus. Kuid venelane salgab kangekaelselt oma süüd ja tema selja taha asus kindlalt nõukogude valitsus, kes tegi ameerika võimudele kohe ettepaneku, et need annaksid arreteeritud salakuulaja nii kauaks Washingtonis tegutseva vene saadiku hoolde kuni tema protsess ette tuleb. Ühendriikide valitsus lükkas selle ettepaneku esialgu tagasi ning sellele järgnes seitse päeva pärast Zahharovi arreteerimist KGB vastulöök — Moskvas arreteeriti ameerika ajakirjanik Nicholas Daniloff, kes oli tegutsenud N, Liidus viis aastat ajakirja „U.S. News & World Report'i" korrespondendina. Teda süüdistati spionaazhis kuna ta oli KGB andmetel ühelt venelaselt vastu võtnud ümbriku, mis olevat sisaldanud sõjalisi saladusi, muu hulgas ka punaarmee operatsioonide plaane Afganistanis.

Daniloff väidab, et ta on langenud KGB poolt ülesseatud lõksu, kuna venelasest tuttav oli talle üle andnud ümbriku, milles tema andmetel olid ainult ajalehe väljalõiked. Ajakirjaniku tuttav oli nähtavasti sunnitud KGB-ga koos töötama ning meelitas ameeriklase, kes pidi lähemal ajal N. Liidust lahkuma, kohtamisele ühes pargis, kus varitsesid KGB agendid. Ühendriikide võimud ei kahtle Daniloffi seletustes ja on veendunud tema süütuses, pealegi kui kõik tundemärgid tema arreteerimisel vihjavad KGB manipulatsioonidele.

Ühendriikide ajakirjaniku arreteerimisel Moskvas pärast vene salakuulaja paljastamist ja vangistamist New Yorgis on mitu põhjust, kuid tähtsamatena nendest võiks esile tuua kahte — esiteks: Daniloffi arreteerimine annab KGB-le võimalus „tehingu" tegemiseks ja võibolla isegi tema välja vahetamiseks Zahharovi vastu ja teiseks: ameeriklastelt võetakse enne Reagani-Gorbatshovi kohtamist relv venelaste süüdistamiseks koostöölise õhkkonna mürgitamises, kuna Moskva võib nüüd samalaadseid süüdistusi esitada Washingtoni vastu.

Senised kogemused kinnitavad, et Moskva on alati energiliselt välja astunud oma spioonide kaitseks, kes läänes sisse on kukkunud ja organiseerinud nende väljavahetamise operatsioone, millega nähtavasti tahetakse läände saadetud salakuulajatele kinnitada, et Kremli käsi ulatub kaugele ning et nende julgeolek on isegi siis kindlustatud kui nad oma operatsioonide teostamisel sisse kukuvad. Tavaliselt lunastatakse KGB salakuulaja lääne vanglast välja mõne Venemaal arreteeritud poliitilise tegelase vastu, kuid seekord ei olnud Kremlil nähtavasti käepärast vajalikul määral kaalukat vangi Zahharovi vastu välja vahetamiseks. Pealegi nõudis rahvusvaheline olukord kiiret tegutsemist ning vastukaaluks Zahharovi arreteerimisele ameeriklastele vajaliku vastulöögi andmist. Lahendus leiti Daniloffi arreteerimisega, mis annab Kremlile ja KGB-le kätte vajalikud relvad ning loob mänguruumi vastuoperatsioonide sooritamiseks.

Arusaadavalt ei ole saavutatud kompromiss asja lõplik lahendus vaid põletava probleemi ajutine edasilükkamine. Venelastega saavutatud kokkulepe jätab kahjuks mulje, et Washington on teinud kodurahu huvides Moskvale suuri järeleandmisi, nõustudes venelaste ettepanekuga, et New Yorgis arreteeritud vene salakuulaja ning Moskvas pantvangina vahistatud ameerika ajakirjanik tulevad asetada ühele pulgale. Kogu lugu on äärmiselt bisaarne ja näitab, milliste vahenditega KGB töötab. Daniloffi arreteerimine valesüüdistuste lavastamisega kinnitab, et KGB meetodid ei ole läänes üleskiidetud ja ülistatud Gorbatshovi võimule tulekuga kübetki muutunud. Ja kuidas see võikski olla teiseti kui Gorbatshov oli endise KGB ülema ja pärastise partei peasekretäri Juri Andropovi soosik, pääsedes võimule tema toetusel.

K. A.

Eesti noor Utah' pealinna viiulimeistriks õppima

Intervjuu 18-aastase Tõnu Voitkiga enne Salt Lake City'sse asumist

„Kasupoeg Tõnu — kuulsin, et kavatsed varsti minema lennata, sinna Soolajärvelinna USA-s?"

„Jah, juba homme."

„Et viiulimeistriks õppida?"

„Jah, oli selline plaan. Käisime isaga juba seal ära ka, vaatamas — ja nüüd ma lähengi sinna päriseks. Noh, kui mitte päriseks, siis vähemalt järgmiseks neljaks aastaks. Sest nii kaua on õppeaeg."

„Aga miks just sinna? Kas lähemal viiulimeistri-koole ei ole?"

„Ei mitte selliseid — nii häid ja kuulsaid on ainult üks, ja see asub Lääne-Saksamaal, Mittenwaldis. Sinna ei pääse muidu kui pead olema Saksamaa kodanik. Aga see viiulimeister Utah's, see on seal õppinud. Ja nüüd asutas endale seal kooli. Alguses oli ainult väike töökoda."

„Miks just sinna, mormoonide maale? On ta ise mormoon?"

„Ei tea, vist ei ole. Aga küll talle siis seal meeldis."

„Kui palju tal õpilasi on?"

„Kakskümmend. Aga väga palju tahtjaid, tänavu olevat olnud üle üheksasaja. Ma pidin eksamid tegema, et sisse saada!"

„Üheksasada inimest tegid seal eksameid?"

„Ei, eksamitegijail oli kaksteist — ainult kolm neist võeti kooli vastu. Ja mina olin nende kolme hulgas."

„Mis juhtus siis ülejäänud kaheksasaja kaheksakümne kaheksale?"

„Need ei pääsenud isegi eksamile. Nad saatsid ainult avaldised ja siis viiulimeister valis nendest kaksteist. Ja nagu ma ütlesin, said ainult kolm sisse. Me pidime tegema katsed noakäsitsemises, joonestamises ja ka viiulimängus."

„Mis oli Sinu kõige tugevam ala, mis Sa arvad?"

„Küllap vist viiulimäng. Meister hindas seda, ta ütles et heal viiulimeistril peab olema ka hea muusikaanne ja täpne kõrv, muidu ei õpi ta kunagi häid viiuleid tegema."

„Kuidas Sa teadsid, et seal selline kool asub?"

„Isa luges kuskilt magasinist — selle kooli kohta oli pikk artikkel. Ja siis me kirjutasime ning pärast käisime ise vaatamas. Ta ütles, et enne ta oli võtnud mehi ainult käsitöö-oskuse järgi, kuid siis oli ta märganud, et need kes ise mängida oskavad, on palju paremad viiulimeistrid. Ja nad ei jää ka teistele käealusteks, vaid saavad ise omale töökojad avada ja sinna teisi tööle võtta."

„Nii et sa arvad — muusikaoskusega käib koos ka äri vaim . . ."

„Ei tea kas just seda — aga kui oskad viiulit mängida, siis võid endaehitatud viiuliga alati tänavale mängima minna, kaabu maas, ja niiviisi raha teenida . . . kui viiuleid müüa ei saa. Aga muidugi ka väljas mängimise jaoks on litsentsi tarvis, ja selle jaoks tuleb muusikaeksamid teha."

„Hea küll, kui tagasi tuled, eks siis näeme. Kübara ma võin sulle laenata, aga litsentsi pead ise muretsema. Litsentsidest rääkides — kas saad siis sealt mingid paberid või diplomid, kui oled kooli lõpetanud? Nagu sellidiplomi või nii — inglise keeli „journeyman"?

„Saan prantsuskeelse tiitli — „lutier" — mis tähendab viiulitegija. Seni on tal olnud kolmsada lõpetajat, ja kolmkümmend asutust olevat talle kirjutanud, et kas ta soovitaks oma lõpetajaid sinna tööle . . . See kool on niivõrd hästi tuntud, et sellega saad igas viiulivabrikus töökoha. Aga ega ei pruugi ainult uusi pille teha . . . võid saada ka parandaja koha, mõne äri juurde, kes ostab ja müüb viiuleid. Kes näiteks sellise firma juures nagu „France" parandajana töötab, see peab õige suurte kogemustega mees olema. Isegi Torontos on mitu sellist äri. Paljud viiuliparandajad on ise-õppinud, aga selle kooli lõpetajad, kuhu mina nüüd lähen, on taga otsitud . . ."

„Kavatsed sa siis ka oma äri avada?"

„Noh, seda veel ei tea. Võib minna mitut moodi."

„Head teed siis ja head õnne. Aga vaata, et Sa seal mormooniks ei hakka ja hoopis eestlaste hulgast ära ei kao. Sest mormooni tüdrukud on ilusad ja nad teevad ka tihti misjonitööd."

Kommentaari

**Nagu seda juba ette v
vata, ei pühendatud
ajakirjanduses Torontos
datud Musta Lindi Päeva
lega tähistati Euroopa j
Hitleri ja Stalini vahel
lepinguga, küllaldast tähe
Kõigile sellistele üritustel
gatustele, mis ühel või te
sil kritiseerivad N. Liitu
valitsejate vägivallategusi
sutakse siin vaadata läb
prilli ning Kanada riiklik
siooni saatejaam CBC ei
teatavasti isegi vastu m
kuulutusi, milledes juhit
dalaste tähelepanu Must
Päevale. Ajalehtede lug
de rubriigis, kus sageli
takse pikalt-laialt tühisei
krabu probleeme, ilmusi
mõned kirjad ning nee
Musta Lindi Päeva üritu
lemisel ja hindamisel
kritiseeriva sisuga.**

**Näiteks kirjutas
Staris Steve Purdey nim
geja, et tema arvates o
Lindi Päeva korraldam
kuna see olevat jätnu
kampaania mulje. Se
külvanud ka vihkamist
limatult ühendanud kon
ja nõukogude rahva Te
ilmasõja aegse natsism**

**Sellisele lugejakirjal
põhjust tähelepanu pö
see oleks ainult üksik
maailmas elavate inim
mine. Kahjuks jääb
läänemaailma elanikud
res laastus poliitiliselt
selt pimedusega löödu
oska orienteeruda pra
gipaisatud maailmas
neeriva koha on võitn
gude propaganda ja
mise strateegia. Stev
taolised inimesed ärk
näoliselt alles siis oma
nurrulaskmise hoiakus
ditatute rongid hakkav
Alaskasse, kust orja
viidavad ohvrid t
laevadel üle Beringi v
Venemaa tundratesse
maadele.**

★

**Kanada konservati
sus peaminister Brian
juhtimisel hakkab ü
malt ja sõbralikuma
Kremlis valitsevate
ning looma nendega
sidemeid. Nii sai äsj
et Kanada valitsus
nud uuendada oma
Liiduga hariduslikul
sel ja teaduslikul ala
demed katkestati seit
gasi kui N. Liidu ar
Afganistani tungis
maad asus okupeeri
mate sidemete loomi
ja Kanada vahel on
siivselt propageerin
praegune saadik M
non Turner ja tema
ter Roberts. Sidemet
ne tehakse ametliku
oktoobri algul, mil
lisminister Eduard S
külastab Ottawat.**

**Kui Kanada valit
liste suhete uuenda
tegi, siis võlgneb ta
letuse, miks ta side
tamise otsuse annul
se ja selgituse andn
olulisem, et N. Liid
Afganistanis jatkub
nõuab iga päev
hulgast ohvreid. O
nistanis pole viima
gi paranenud vaid
nud, kuna punaarm
sioonid on hävitan
inimesi tsiviilelanik
ning okupandid on
rustanud afgaanlas**

meeleolu-lauludega Enno Õuna-Iltal ja üks orkestri liige.
Foto: A. Woode

meistriks õppima

lt Lake City'sse asumist

vaa-engi nitte gmi-nii

lä-ei

häid see ten-kui nik. ah's, üüd uses

oni-on?" küll

väga t ol-oidin da!"

tegid

kaks-Võeti ende

d ka-ahek-

eksa-valdi-valis ma sisse. noa-ja ka

evam

Meis-heal a hea kõrv, häid

seal

sinist k ar-asime vaata-

mas. Ta ütles, et enne ta oli võtnud mehi ainult käsitöö-oskuse järgi, kuid siis oli ta märganud, et need kes ise mängida oskavad, on palju paremad viiulimeistrid. Ja nad ei jää ka teistele käealusteks, vaid saavad ise omale töökojad avada ja sinna teisi tööle võtta."

„Nii et sa arvad — muusikaoskusega käib koos ka ärivaim . . ."

„Ei tea kas just seda — aga kui oskad viiulit mängida, siis võid endaehitatud viiuliga alati tänavale mängima minna, kaabu maas, ja niiviisi raha teenida . . . kui viiuleid müüa ei saa. Aga muidugi ka väljas mängimise jaoks on litsentsi tarvis, ja selle jaoks tuleb muusikaeksamid teha."

„Hea küll, kui tagasi tuled, eks siis näeme. Kübara ma võin sulle laenata, aga litsentsi pead ise muretsema. Litsentsidest rääkides — kas saad siis sealt mingid paberid või diplomid, kui oled kooli lõpetanud? Nagu sellidiplomi või nii — inglise keeli „journeyman"?

„Saan prantsuskeelse tiitli — „lutier" — mis tähendab viiulitegija. Seni on tal olnud kolmsada lõpetajat, ja kolmkümmend asutust olevat talle kirjutanud, et kas ta soovitaks oma lõpetajaid sinna tööle . . . See kool on niivõrd hästi tuntud, et sellega saad igas viiulivabrikus töökoha. Aga ega ei pruugi ainult uusi pille teha . . . võid saada ka parandaja koha, mõne äri juurde, kes ostab ja müüb viiuleid. Kes näiteks sellise firma juures nagu „France" parandajana töötab, see peab õige suurte kogemustega mees olema. Isegi Torontos on mitu sellist äri. Paljud viiuliparandajad on ise-õppinud, aga selle kooli lõpetajad, kuhu mina nüüd lähen, on taga otsitud . . ."

„Kavatsed sa siis ka oma äri avada?"

„Noh, seda veel ei tea. Võib minna mitut moodi."

„Head teed siis ja head õnne. Aga vaata, et Sa seal mormooniks ei hakka ja hoopis eestlaste hulgast ära ei kao. Sest mormooni tüdrukud on ilusad ja nad teevad ka tihti misjonitööd."

Kommentaarid

Nagu seda juba ette võis arvata, ei pühendatud Kanada ajakirjanduses Torontos korraldatud Musta Lindi Päevale, millega tähistati Euroopa jagamist Hitleri ja Stalini vahel vastava lepinguga, küllaldast tähelepanu. Kõigile sellistele üritustele ja algatustele, mis ühel või teisel viisil kritiseerivad N. Liitu ja tema valitsejate vägivallategusid, katsutakse siin vaadata läbi roosa prilli ning Kanada riiklik televisiooni saatejaam CBC ei võtnud teatavasti isegi vastu maksulisi kuulutusi, milledes juhiti kanadalaste tähelepanu Musta Lindi Päevale. Ajalehtede lugejakirjade rubriigis, kus sageli käsitatakse pikalt-laialt tühiseid kribukrabu probleeme, ilmusid ainult mõned kirjad ning needki olid Musta Lindi Päeva ürituste vaatlemisel ja hindamisel peamiselt kritiseeriva sisuga.

Näiteks kirjutas Toronto Staris Steve Purdey nimeline lugeja, et tema arvates oli Musta Lindi Päeva korraldamine viga, kuna see olevat jätnud laimukampaania mulje. See olevat külvanud ka vihkamist ning hoolimatult ühendanud kommunismi ja nõukogude rahva Teise maailmasõja aegse natsismiga.

Sellisele lugejakirjale poleks põhjust tähelepanu pöörata kui see oleks ainult üksikute vabas maailmas elavate inimeste arvamine. Kahjuks jääb mulje, et läänemaailma elanikud on suures laastus poliitiliselt erakordselt pimedusega löödud ning ei oska orienteeruda praeguses segipaisatud maailmas kus domineeriva koha on võitnud nõukogude propaganda ja ajudepesemise strateegia. Steve Purdey taolised inimesed ärkavad tõenäoliselt alles siis oma mugavast nurrulaskmise hoiakust kui küüditatute rongid hakkavad liikuma Alaskasse, kust orjalaagritesse viidavad ohvrid toimetatakse laevadel üle Beringi väina suure Venemaa tundratesse ja tühimaadele.

☆

Kanada konservatiivide valitsus peaminister Brian Mulroney juhtimisel hakkab üha tugevamalt ja sõbralikumalt suruma Kremlis valitsevate meeste kätt ning looma nendega tihedamaid sidemeid. Nii sai äsja teatavaks, et Kanada valitsus on otsustanud uuendada oma suhteid N. Liiduga hariduslikul, kultuurilisel ja teaduslikul alal. Need sidemed katkestati seitse aastat tagasi kui N. Liidu armee üle piiri Afganistani tungis ning seda maad asus okupeerima. Tihedamate sidemete loomist N. Liidu ja Kanada vahel on eriti intensiivselt propageerinud Kanada praegune saadik Moskvas Vernon Turner ja tema eelkäija Peter Roberts. Sidemete uuendamine tehakse ametlikult teatavaks oktoobri algul, mil N. Liidu välisminister Eduard Shevardnadze külastab Ottawat.

Kui Kanada valitsus kultuurilise suhete uuendamise otsuse tegi, siis võlgneb ta rahvale seletuse, miks ta sidemete katkestamise otsuse annuleeris. Seletuse ja selgituse andmine on seda olulisem, et N. Liidu agressioon Afganistanis jatkub endiselt ning nõuab iga päev elanikkonna hulgast ohvreid. Olukord Afganistanis pole viimasel ajal sugugi paranenud vaid isegi halvenenud, kuna punaarmee terroriaktsioonid on hävitanud tuhandeid inimesi tsiviilelanikkonna hulgas ning okupandid on armutult purustanud afgaanlaste eluasemed, tapnud karjad ja pommidega üles kündnud põllud.

Kas tõesti ei tule sellele läänemaailma kahepaiksele mängule ükskord lõppu? Või tuleb see lõpp alles siis kui punaarmee kolonnid marsivad lääneriikide pealinnade tänavatel?!

☆

Käesoleva aasta augustis möödus sellest 45 aastat kui kommunistid Tallinna ülepeakaela maha jätsid ja saksa vägede eest üle mere laevadel Leningradi poole hakkasid põgenema. Eestis ilmuvates kommunistlikes ajalehtedes avaldatakse sel puhul rohkesti artikleid, mis ülistavad kommunistide kangelaslikkust, kuid mõningates kirjutistes leidub ka kirjeldusi, mis ei suuda varjata kaotuse suurust ja paanika ulatust. Nii kirjutab August Pähkla nägi „Rahva Hääles" ilmunud artiklis muu hulgas:

„Esmajoones paigutati laevadele lapsed, naised ja haavatud, viimastena linna kaitsjad. 28. augustil kell 17 lõpetati viimaste linnakaitsjate laevadele võtmine ning 197 sõja-, transpordi- ja abilaeva alustas teekonda Kroonlinna poole. Laevadele asumisega ei lõppenud meremeestel võitlus vaenlasega. Hitlerlased, kes olid pasundanud kogu maailmale Balti laevastiku hävitamisest, ründasid Tallinnast Leningradi suunduvaid laevu õhust, suurtükkidest ja torpeedokaatritega. Laevastikul tuli miiniväljadel risteldes ja vaenlase õhurünnakuid tõrjudes uppuvatelt laevadelt inimesi päästa. Teekonnal Leningradi kaotati 53 laeva ja mitu tuhat inimest. Nii hukkusid merel ÜK(b)P Keskkomitee ja NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogue volinik Eesti NSV-s V. Botshkarjov, Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu esimees J. Lauristin, EKP Keskkomitee sekretär A. Pauk, EKP Tallinna Linnakomitee sekretär I. Laube, Tallinna Linna Täitevkomitee esimees K. Seaver ja tuhanded teised . . ."

Need tuhanded surmasaanud olid peaaegu eranditult kommunistlikud tegelased ja nende perekonnaliikmed. Põgeneti paanikas, kuna paljudel olid südametunnistusel eesti rahva ja riigi vastu suunatud kuriteod. Tuhanded hukkusid kuid kommuniste jäi siiski veel küllalt järele, et kolm aastat hiljem oma kuritöid Eestis jatkata ning eestlaste hävitamisega ja Siberisse saatmisega venelastele ruumi teha.

AMI

Musta Lindi Päev St. Catharines'is

Demonstratsioonil arvukalt eestlasi

Musta Lindi Päev 23-ndal augustil St. Catharines'is kujunes suureks ja võimsaks hästi organiseeritud protestimeeleavalduseks teiste suurlinnade kõrval. Kohal oli üle 300 protesteerija.

Umbes pool tundi enne algust muutus taevas äkki tumehalliks ja saatis alla suuri vihmapisaraid nagu avaakordiks sellele kurvale sündmusele.

Juba varakult hakkasid eestlased, lätlased, leedulased, poolakad, ukrainlased, tsehhoslovaklased, ungarlased j.t. kogunema St. Catharines'e linnavalitsuse hoone ette rahvarõivais, suurte päevakohaste loosungitega ja mustade lintidega rinnas. Linnavalitsuse trepile olid rivistunud rahvuste esindajad iga üks oma rahvuse lipuga, andes mõjuva pildi. Eestlasi oli kokku tulnud arvukalt, kõige kaugema protestijana oli kohal St. Catharines'e Eesti Seltsi juhatusliikme Asta Jostman'i tütar Tiiu Erg, Palm Beach'ist, Floridas.

Täpselt kell 11.00 lakkas vihmasadu ja Niagara Balti Musta Lindi Päeva korraldaja ja sekretär Peter Vasarins — — lätlane — avas protesti aktsiooni, andes sõna Musta Lindi Päeva esimehele ja organisaatorile Henry (Henn) Hänilase'le,

kes oma kõnes selgitas sündmuse tagapõhja, Ribbentrop-Molotovi sõpruslepingut ja selle tulemusena puhkenud II maailmasõda. Selle sõja lõppedes Ida-Euroopa ja Balti riigid jäid kommunistide valdusse lubadustega 1945-a. Jalta konverentsil vabadeks valimisteks Balti riikides, mis jäi teostamata. Idaeurooplased ootavad ikka veel nende vabastamist raske kommunismi ikke alt!

Aplaus oli spontaanne!

Järgnes Leedu õpetaja Butkus'e palvus kõigi ikestatud rahvaste eest. St. Catharines'e linnapea Joe McCaffery ütles oma sõnavõtus, et meie kohus siin vabas maailmas on võidelda kõikide nende eest, kes ise vabalt rääkida ei saa! Maailm ei ole enne vaba, kui need 300 miljonit inimest on vabad nõukogude ikke alt!

Siis asus kõnepulti peakõneleja, St. Catharines'e ärimees, katoliiklane ja kommunismi süsteemi uurija ning selle tugev vastane Joe Birmingham. Tema kõne oli sütitav ja kutsus sageli esile tugeva aplausi. See kõlas kokkuvõttes järgmiselt:

„Ei saa usaldada kommunismi. Ei ole keskteed! Kas oleme neist üle või on nemad meist üle!

Kui Hitler 1942. a. ründas Venemaad, siis Liitlased toetasid venelasi miljonite dollorite väärtuses sõjavarustusega. Nad ehitasid Venemaale 36 ruutkilomeetrilisele maaalale sõjaväe veoautode vabriku, mille tooteid hiljem kasutati Afganistani vallutamisel. Kui meie liberaalid ja poliitikud arvavad, et suhtlemine ja kaubandus kommunistliku diktatuuriga on meile kasulik, siis nad eksivad ja täidavad Lenin'i ettekuulutust, et Lääne Maailm poob iseennast oma enda nööriga!" Ta tegi ettepaneku saata MP Joe Reid'ile proklamatsioon kaasa aitamiseks meie protestile! Ettepanek võeti vastu.

Allan Pietz, MP Wellandist, luges ette kirja peaministrilt Brian Mulroney'lt, kes tänas kõiki rahvuseid nende suure panuse eest Kanada riigile!

Joseph Hueglin, endine MP Niagara Falls'ist, päritolult ungarlane ning juba seitsmenda põlve kanadalane, ütles, et vaatamata teistele kohustustele ta eelistas tulla sellele protest-demonstratsioonile, et hoiatada kohalikku rahvast kuratliku kommunismisüsteemi eest! Järgnes Tshehhoslovakkia esindaja Peter Junek'i ja Poola esindaja Adam Kossovski sõnavõtud. Viimane mainis, et kui aeg on küps, siis kuulete veel „solidaarsusest" Poolas! Viimasena kõneles Ukraina esindaja Victor Demjenenko.

Peter Vasarins oma lõppsõnas tõotas, et selline protest saab olema järgmisel aastal palju võimsam ja tänas kõiki Musta Lindi kandjaid sel päeval.

25-ndal augustil tõi „St. Catharines'e Standard" ära poole lehekülje suuruse artikli pealkirja all „Soviet Human Rights Violation Prompt Protest", mainides, et St. Catharines on üks neist 10-nest Kanada linnast mis toetas Musta Lindi Päeva, olles ühtlasi teadlik kommunismi ähvardusest. Avaldati ühtlasi foto protestist.

Samal päeval avaldas ka Wellandi ajaleht „The Tribune" artikli pealkirja all „Enslavement' of 300 million condemned", tueus ära ka Henry Hänilase intervjuu, kes muuhulgas mainis, et **kõige tähtsam on taastada Vaba Eesti! Ja ärgu keegi unustagu, et kommunismi sihiks on vallutada terve maailm!**

A. J.

Rahvuste lipud St. Catharines'i raekoja trepil Musta Lindi Päeva demonstratsioonil. Foto: B. Jostman

Grupp eestlasi Musta Lindi Päeva demonstratsioonil St. Catharines'is. Foto: B. Jostman

Toronto Eesti Ühispank
958 Broadview Ave. Toronto,
Ont. M4K 2R6
Ühenduses on jõud!
KINNISVARALAENUD 9.50%
ISIKLIKUD LAENUD alates 11.00%
Informatsiooniks helistada:
465-4659
Pank avatud: esmasp.-reedeni 10—3,
teisip. ja neljap. õhtuti 5.30—8.00 p.l.

„Sõdurpoiss"

Noorsõduri elu N. Liidus

Möödunud nädalal anti Buffalo telesaates (kanal 17) edasi Briti BBC filmimeeskonna poolt „vändatud" film nimega „Sõdurpoiss" (Soldier Boy), sarjas „Seltsimehed (Comrades), mis on tehtud N. Liidus ja mis kirjeldab noore noukogude kodaniku Valeri Krõlov'i värbamist Nõukogude armeesse.

Ta on 18-aastane kutsealune, kes just on keskkooli lõpetanud kuid kes arstiteaduskonna eksameil ülikoolis läbi kukkus. Seetõttu ei saanud ta ajapikendust ja tal tuli kaheks aastaks nõukogude riiki teenima minna.

Valeri kasvas üles Volgogradis (endine Stalingrad) ja ta on oma võrdlemisi jõukate (N. Liidu olude kohta) isa-ema ainuke laps. Film algab stseeniga, kus keegi kohalik ametimees toob Valerile ta perekonna ruumikas korteris, mida ehivad suur TV aparaat, värviline telefon ja massiivne söögitoamööbel, tema kutsealuse mobilisatsiooni-käsu, millele poiss oma isa-ema juuresolekul alla kirjutab.

Kui ametimees on lahkunud, hakkab ema pisut „vesistama", kuid lohutab siis ennast mõttega, et kaks aastat ei ole eriti pikk aeg, et Valeri kohus on N. Liitu teenida ja et praegu ei ole ju suurt sõda käimas.

Afganistani kohta ei paista tal eriti hirmu olevat — viiest miljonist mehest N. Liidu sõjajõududes teenib seal ju ainult väga väike protsent — saja ja kahesaja tuhande mehe vahel.

Järgmiseks näeme kuidas Valeri käib värbamispunktis, kus tal tuleb muuseas ka lahti riietuda ja arsti läbivaatusele alluda. Teda küsitlevad pika laua taga istuvad ameti-mehed, mõned erariides, teised armee-vormides. Muuseas kannavad nõukogude sõjaväelased nüüd kõik lipsu, ka särgi juurde suve ajal, kui neil kuubi seljas ei ole — ja nende pikad särgid on kärbitud puusakontidele ning näevad välja umbes nagu P.-Ameerika ..dzhiinside" jakid. Kuid nekrutid kannavad pikki pluussärke kinniste kaelustega, nagu vanasti.

Siis näeme Valeri vanemaid teda bussile panemas, mis Volgogradi poisid lennukile viib. Kuid enne käivad nad läbi kohaliku sõjamälesti-mausoleumi, kus neile selgitatakse N. Liidu eest võitlemise ajaloolist tähtsust. Seal kasvab hiigelrusikas välja kaljurahnust ja põleb „igavene tuli".

Siis lennatakse Lvov'i (ukraina keeles Lviv) kus asub selle „Rauddiviisiks" nimetatud motoriseeritud jalaväediviisi õpperügement ehk „polk", milles Valeri nüüd teenib. Kõigepealt võetakse poistel pead „nulliga" paljaks, nagu ju ka vanasti Eesti Vabariigi sõjaväes tehti. Siis antakse välja kalifeepüksid, pluusid, säärikud, kiilmütsid ehk „pilotkad" — ja jalarätid! Valeri kui linnaposs ei oska säärikute ja jalarättidega ümber käia. Siis ülemus näitab — ja arvatavasti ekstra selle filmi tarvis ei ole räti-mähkimise näitajaks mitte mõni ühepaelamees, vaid laiade õlakutega „starshi leitenant", vanemleitnant.

Nekrutid magavad suures kasarmuruumis ridamisi asetatud üksikvoodites ja igal mehel on oma väike kapp — just nagu mõne tsiviliseeritud maa sõjaväeski. Kasarmuhooned on igal juhul palju uhkemad kui näiteks Kanada „Borden'i" sõjaväebaasis, kuid kus kanada poisid magavad neljakaupa väiksemates ruumides, on nõukogude nekrutid norskamas suures saalis.

Siis näidatakse kuidas nad hommikuvõimlemist teevad — neid lastakse magada kuni kella kuueni — ikka säärikud ja kalifeed jalas, aga särgid ära. Tehakse rividrilli — muuseas marsivad nende ohvitserid, kaasaarvatud paks pod-polkovnik ehk kolonel-leitnant, kes ilmselt on rügemendiülem — rivi ees kõrge jalatõstmisega, mis on seesama kuulus saksa „hanesamm" (goose step) mida Läänemaailmas paistakse taunitavat kui ülimat militarismi tunnust.

Nõukogude üleajateenija-allohvitser (starshinaa) väljaskäimise vormis.

Järgmiseks näeme laskeharjutusi — lasketiiru serval on üleval plakat, mis näitab vaenlase siluetti, kel suurte tähtedega „USA" kiivri ees seisab.

Kuid märklauad, ehkki enamvähem inimsilueti kuju, on märkimata. Lastakse ilmselt tuliuute Kalashnikov automaatpüssidega ja Valeri tabab päris hästi, ehkki veidi madalale — on märgata, et poiss on keskkoolis „sõjalist õpetust" saanud. Samuti oskavad kõik noored nõukogudelased marssida.

Film lõpeb vannutamise-tseremooniaga, kus noorsõdurid — nüüd juba „ridavoid" — punase rummuga nokkmüts peas ja lips kaelas, vannuvad „teenida Nõukogude Liitu". Uhked vanemad, kes seks puhuks kohale sõitnud, vaatavad pealt, pisarad silmis ja lillepõõsad käes. Muuseas kuulub „sissevannutamise" lõppu ka ähvardus, et peaks reamees Krõlov oma vannet murdma ja kuidagi moodi isamaad reeta tahtma, siis langeb talle ränk Nõukogude valitsuse karistus ja ka nõukogude rahva põlgus ja jälestus.

Pärast tseremooniat lastakse siis soldatid rivitult ja nad võivad, peale Kalashnikovide ära panemist, vanematega koos minna teed jooma. Puhkust nad ilmselt oma kaheaastase teenistusaja jooksul ei saa, sest vanemad räägivad kogu aeg, et „kaks aastat ei näe nad teineteist".

Samuti tundub söök olevat võrdlemisi kehv, sest filmis näidatakse, kuidas noorsõdurid ahnelt kodust toodud „ahvi" järavad.

Muidugi on noored mehed enamasti igas sõjaväes hea isuga, aga näiteks Kanadas rahu ajal sellist kommet ei paista olevat, et sõduritele kodust süüa saadetakse.

Peale filmi lõppu arutab USA asjatundjate „paneel" nähtut, nagu iga sellise „Comrades" sarja kuuluva telefilmi järgi. Filmiprodutseerija Richard Denton Inglismaalt räägib, kui raske tal oli luba saada, et nõukogude sõdureid filmida. Ka Moskva TV mehed ei olevat tahtnud uskuda, et ta sellise loa üldse saab. Kuid millegi pärast olevat talle see lõpuks antud. Ta olevat võinud oma „objekti" ise valida, kuid muidugi ainult väikese arvu kandidaatide hulgast.

Ta valis Valeri sellepärast, et see ei olnud eriti suur ega musklis, ei paistnud ka eriti intelligentne ega olnud väga vaimustatud sõjaväe-elust. Kuigi poiss oli väikest kasvu, lasti tal esireas marssida — mis teiste pikemate poiste seas kohe silma torkas — just sellepärast, et teda filmiti.

Kõige rohkem ähmi täis olnud „tovarishtsh polkovnik", rügemendiülem, sest tema ei olnud sellist asja enne näinud, et üldse nõukogude sõdureid filmida tohib, veel vähem mõne välismailt tulnud meeskonna poolt,

kes ilmselt spioneerimise peal väljas.

Talle olevat pidanud Moskvast enne mitu telegrammi saadetama, nii välis- kui sõjaministeeriumist, enne kui ta seda lubas.

Kui talt küsiti, mis poiss nüüd teeb, vastas Denton et Valeri olevat just oma kaheaastase väeteenistuse lõpetanud ja olevat Volgogradis tagasi. Ta olevat pääsenud Afganistani saatmisest — ta isa oli mingi väiksem parteitegelane ametiühingute organisatsioonis — ja ta olevat nüüd ka ülikooli meditsiini-fakulteeti sisse saanud. Nii et lõpp hea, kõik hea.

Nõukogude Liidu jalaväesõdurid suvemundris (lahingvarustusega).

N. Liidu ja Iisraeli läbirääkimised

2. miljonist juudist 400.000 valmis lahkuma

Iisraeli kõrgem diplomaat Hanan Baron saabus möödunud pühapäeval Helsingisse, et juhatada läbirääkimisi Nõukogude Liidu esindusega. Baron ei astu otsesse ühendusse Nõukogude delegatsiooniga, vaid juhib oma maa delegaate Iisraeli Helsingi suursaatkonnast.

Läbirääkimised algasid esmaspäeval Soome valitsusele kuuluvas hoones Helsingi kesklinnas. Need on esimesed otsesed kohtumised nende kahe maa esindajate vahel pärast üheksateist aastat kestnud vaheaega. Teatavasti katkestasid kõik Ida-bloki maad peale Rumeenia diplomaatilised suhted Iisraeliga pärast nõndanimetatud „kuuepäeva-sõja" lahti puhkemist 1969-nda aasta juunikuul. Ka nüüd soovib Nõukogude Liit nähtavasti läbirääkimisi nii vaikselt korraldada kui võimalik. Pressi esindajaile on juurdepääs keelatud ja isegi avatseremooniast ei lubatud pilte teha.

Läbirääkimiste ettepanek olevat tehtud Nõukogude Liidu pool, kes soovib oma delegatsiooni Iisraeli saata — esialgu kolmeks kuuks. Delegatsiooni ülesandeks oleks Nõukogude omandite ülevaatus Iisraelis ja okupeeritud Jordani jõe Läänekaldal, ning Iisraelis elavate väheste nõukogude kodanikega ühendusse astumine.

Teatavasti ei üle kõik Nõukogude Liidust ümber asunud juudid oma kodakondsusest lahti ja mõningad neist on soovi avaldanud, Moskva valitsuse alla tagasi asuda.

Nõukogude valitsus olevat soomlaste kaudu juba ette teatanud, et nad ei kavatse arutada juutide ümberasumise küsimusi või diplomaatiliste suhete taas jalule seadmist.

Kuid Iisraeli delegaatidele on juutide emigratsiooniküsimus esimeseks prioriteediks. Nõukogude Liidus elavaist kahest miljonist juudist olevat vähemasti nelisada tuhat esimesel võimalusel valmis maalt lahkuma. Samuti soovivat Iisraeli esindajad tõstatada nõndanimetatud „Siioni vangide" küsimust — see on, nende isikute vabastamise võimalust, kes Nõukogude Liidus oma juudi kultuuri säilitamis-tegevuse ja emigratsioonipüüdluste eest vangis istuvad. Seepärast ei oodata neist esimestest läbirääkimistest eriti palju.

Lääne-Euroopas kardetakse türklasi

1. detsembril hakkab kehtima 1964. aasta lepingu säte, mis annab türklastele õiguse Euroopa Ühisturumaades vabalt ringi liikuda. Lepingu sõlmimise ajal oli Lääne-Euroopa maades tööliste puudus ja Lääne-Saksamaa üksi vajas 3,5 miljonit „külalistöölist". Nüüd aga püüavad nad neist lahti saada — seal elab juba praegu 1,4 miljonit türklast. Türgimaal on praegu 3,5 miljonit töötatöölist. Kui nüüd piirid avatakse, siis valgub see hiigelsuur inimparv Lääne-Euroopasse, et seal tööd leida. Ühisturumaade valitsused on Türgile igat laadi majandusabi pakkumas, et seda lepingu-sätet tühistada, või vähemalt selle kehtestamist edasi lükata, kuid Türgi valitsus ei ole seni nõustunud. Arvatakse aga, et Lääne-Saksamaa ei luba mingil juhul oma maale rohkem türklasi, lepingusätted või mitte. Seepärast oodataksegi, et Türgi lõpuks nõustub mingi kompromissiga, kas kehtestamisdaatumit mõneks aastaks edasi lükates või ainult piiratud arvul töötatöölistel välja rännata lastes. Kuigi praegu Saksamaal ka kreeklasi ja jugoslaavlasi eriti ei sallita, ei põhjustavat need siiski samasuguseid probleeme kui türklased, kes on muhameedlased ja ei assimileeru saksa rahvastiku hulka.

Põtrade likvideerimine Skandinaavias

OSLO (EFE) — Norras likvideeritakse lähemal ajal 18.000 põhjapõtra, kuna nende liha pole kõlblik turustamiseks. Põhjuseks olevat asjaolu, et sammal ja rohi mida nad söövad olevat mürgitatud radioaktiivsusest, mis paiskus maailmaruumi Tshernobõli tuumakatastroofil. Norra põdrakasvatajad kaotavad umbes US$273.000, mis on üks neljandik põdraliha aastasest müügihinnast. Samadest allikaist kuuldub, et Rootsi likvideerivat samadel põhjustel 25.000 —40.000 põtra.

Jõekääru

Järelmõtteid

**Jõekääru t
diväljak on jää
on kogemuse võ**

**MILLEKS VAJAM
JÕEKÄÄRUT**

Esimesena, suvek
sed eemale linna m
rahuliku looduse ke
õpib hindama ja va
mis teda sisemiselt
looduse rüppe — m
kele rajatud Jõekää
ja kehalise treenin
kaaluks linna müra
tud õhule ning see
rele hädavajalik.

Alla aga tuleb k
kääru suvekodus
vaimu, eesti keele
ajaloo ja kodumaa
mist.

Eesti laste suvek
mitmel pool vabas
mel maal ja man
pannakse rõhku r
kuse organiseerimi
vaimus.

Lõuna-Ontarios
suuremat ja vasta
hoonetega varusta
Jõekääru Toronto
na lastele, Seedrior
semate linnade ees
lemad suvekodud
jatud suure ohvri
mastusega suvekod
tud talude maa-al
püstitatud siia
asunud isamaalike
vaevaga, talgute
ning varustatud va
detega.

Need eestlusele
vanemad nägid j
muretsemisel ja
kui suur tähtsus o
tele ja lastelastele

Jõekääru Las
tänavu lavast

Jõekääru Las
juhatuseliikm

väesõdurid suvemundris (lahing-

mõne
konna
peal

Lääne-Euroopas kardetakse türklasi

Mosk-
saa-
inis-
a lu-
nüüd
Valeri
väe-
olevat
olevat
nisest
par-
rgani-
nüüd
ulteeti
hea,

ed

mööd
imisi
ühen-
maa

u juu-
ahti ja
valda-
la ta-

olevat
teata-
rutada
usi või
jalule

le on
us esi-
ogude
iljonist
elisada
valmis
oovivat
nõnda-
küsi-
ute va-
Nõuko-
kultuuri
tsiooni-
d. See-
mestest

1. detsembril hakkab kehtima 1964. aasta lepingu säte, mis annab türklastele õiguse Euroopa Ühisturumaades vabalt ringi liikuda. Lepingu sõlmimise ajal oli Lääne-Euroopa maades tööliste puudus ja Lääne-Saksamaa üksi vajas 3,5 miljonit „külalistöölist". Nüüd aga püüavad nad neist lahti saada — seal elab juba praegu 1,4 miljonit türklast. Türgimaal on praegu 3,5 miljonit töötatöölist. Kui nüüd piirid avatakse, siis valgub see hiigelsuur inimparv Lääne-Euroopasse, et seal tööd leida. Ühisturumaade valitsused on Türgile igat laadi majandusabi pakkumas, et seda lepingu-sätet tühistada, või vähemalt selle kehtestamist edasi lükata, kuid Türgi valitsus ei ole seni nõustunud. Arvatakse aga, et Lääne-Saksamaa ei luba mingil juhul oma maale rohkem türklasi, lepingusätted või mitte. Seepärast oodataksegi, et Türgi lõpuks nõustub mingi kompromissiga, kas kehtestamisdaatumit mõneks aastaks edasi lükates või ainult piiratud arvul töötatöölistel välja rännata lastes. Kuigi praegu Saksamaal ka kreeklasi ja jugoslaavlasi eriti ei sallita, ei põhjustavat need siiski samasuguseid probleeme kui türklased, kes on muhameedlased ja ei assimileeru saksa rahvastiku hulka.

Põtrade likvideerimine Skandinaavias

OSLO (EFE) — Norras likvideeritakse lähemal ajal 18.000 põhjapõtra, kuna nende liha pole kõlblik turustamiseks. Põhjuseks olevat asjaolu, et sammal ja rohi mida nad söövad olevat mürgitatud radioaktiivsusest, mis paiskus maailmaruumi Tshernobõli tuumakatastroofil. Norra põdrakasvatajad kaotavad umbes US$273.000, mis on üks neljandik põdraliha aastasest müügihinnast. Samadest allikaist kuuldub, et Rootsi likvideerivat samadel põhjustel 25.000 —40.000 põtra.

Jõekääru ei saa kunagi valmis

Järelmõtteid Jõekääru Laste Suvekodu „emaga"

Jõekääru tegevus on lõppenud. Noortest kihavad Jõekääru väljad, ujula ja spordiväljak on jäänud varasügiselt tühjaks, aga need, kes seal suvised nädalad veetsid, on kogemuse võrra rikkamad, mis neid on lähendanud oma rahva kultuuripärandile.

Jõekääru Laste Suvekodu köögi juhataja ja vanem kokk M. Alaver lahkub rahuldustundega laagrist, sest lapsed said hästi toidetud ja võtsid kaalu juurde. Paremal 75-aastane Walter Schaer Jõekääru staadionil rohtu niitmas.
Foto: J. Säägi

MILLEKS VAJAME JÕEKÄÄRUT

Esimesena, suvekodu viib lapsed eemale linna mürast ja kärast, rahuliku looduse keskele, kus laps õpib hindama ja vaatlema loodust, mis teda sisemiselt rikastab. Ilusa looduse rüppe — männimetsa keskele rajatud Jõekääru oma vaimse ja kehalise treeninguga on vastukaaluks linna mürale ja mürgitatud õhule ning seetõttu igale noorele hädavajalik.

Alla aga tuleb kriipsutada Jõekääru suvekodus valitsevat eesti vaimu, eesti keele rääkimist, eesti ajaloo ja kodumaa tundma õppimist.

Eesti laste suvekodusid tegutseb mitmel pool vabas maailmas, mitmel maal ja mandril. Igal pool pannakse rõhku noorte suvepuhkuse organiseerimisele eestlaslikus vaimus.

Lõuna-Ontarios tegutseb kaks suuremat ja vastavate ajakohtaste hoonetega varustatud suvekodu. Jõekääru Toronto ja ümbruskonna lastele, Seedrioru Ontario väiksemate linnade eesti noortele. Mõlemad suvekodud on omalajal rajatud suure ohvrimeelsuse ja armastusega suvekodude jaoks ostetud talude maa-aladele, kuhu on püstitatud siia mandrile elama asunud isamaalike eestlaste higi- ja vaevaga, talgute korras hooned ning varustatud vastavate sisseseadetega.

Need eestlusele truuks jäänud vanemad nägid juba suvekodude muretsemisel ja ehitamisel ette kui suur tähtsus on neil nende lastele ja lastelastele edaspidises elus. Nad teadsid, et maa ja loodus annavad noortele edaspidiseks eluks kindlama jalgealuse ja sisemise tugevuse, mis on alati olnud eestlaste suuremaks vooruseks.

Kuid kõrvuti suvepuhkuse veetmisega vabas looduses annavad suvekodud meie noortele võimaluse ka eesti keele täiendamiseks ja eesti ühiskonda sisseelamiseks. Eesti keel nõuab suvekodu juhatajalt ja kasvatajatelt iga uue aastakäigu saabumisel kahtlemata suuri pingutusi, kuid asjatundliku õpetamise ja kannatlikkusega saavutatakse siiski häid tulemusi, nagu see on olnud Jõekääru laste suvekodus.

Nagu teada, ei võeta Jõekääru suvekodusse neid lapsi kelledele nende vanemad ei ole jõudnud või tahtnud niipalju eesti keelt õpetada, et nad oskaksid algelistki eesti keelt. Siis loomulikult ei saa Jõekääru suvekodu, kus peab valitsema eesti keel, mõne nädalaga seda imet teha, et nende umbkeelseid lapsi eesti keelt rääkima õpetada, nagu mõned vanemad eksikombel siiamaani on lootnud. Jõekäärule saabub laps eesti keele oskusega teiste eesti keelt rääkivate laste hulka.

Dr. Oskar Loorits kirjutab oma raamatus „Eestluse elujõud": „Ema, kes ei päranda oma lastele seost kodu ega maaga ei väära sünnitaja pühadust ega au". Meie sooviks on, et suvekodu ümbe koonduks veelgi rohkem rahvuslikult mõtlevaid eestlasi, kes unustaksid isiklikud huvid ning lööksid suvekodude toetamiseks aktiivselt kaasa. Noorus on meie tulevik, ütleb vana kulunud lööklause, kuid see lööklause on alati uus, eriti siis kui me igal kevadel oma suvekodude uksed avame ja oma lastele mõtleme.

Tänavune Jõekääru laste suvelaager on nüüd juba küll minevik ja arvatakse, et sellega on lõppenud ka kõik mured, hädad ja ettehteid, arvustused ja ka halvustused. Ei need kao, vaid püsivad ja otsivad vigu.

Mõni mõtleb, et „laps on nüüd kodus ja suvekodu Jõekäärul, mis sellele enam mõtelda." Kõik on korras. Teistsugusel arvamisel on aga Toronto Eesti Naisselts, eesotsas selle juhatusega. Nende mured kestavad edasi. Kõik tuleb talvekorda seada, toolid, lauad ja muud asjad varju alla panna, aknad laudadega kinni lüüa, et ulakad noored neid purustada ei saaks. Rohi tuleb ikka ja alati niita, lagunenud hooneosi parandada ja purunenud uutega asendada jne.

JÕEKÄÄRU VAJAB ÜHISKONNA ABI

Pöördusin küsimusega Toronto Eesti Naisseltsi esinaise, Jõekääru Laste Suvekodu „ema" Heljo Novek'u poole ja palusin teda, et ta räägiks, mis Jõekäärul tehtud ja mis mured ees ootavad.

Heljo Novek algas oma juttu järgmiselt: „Mõtle vaid, kui palju aitab Jõekääru Laste Suvekodu lastel eesti keelt ja meelt hoida. Kui lapsed tulevad suvekodusse nendest perekondadest, kus kodune keel on eesti keel või vähemalt räägitakse laste juuresolekul ja lastega eesti keelt, kust viiakse lapsi eesti lasteaeda, eesti kooli, skaudi-, gaidi-organisatsioonidesse, rahvatantsu õppima jne. jne., siis laps ikkagi kipub end unustama, et ta on Jõekäärul, kus räägitakse eesti keelt ja sageli tuleb esile inglise keel teistega kõneledes, kuid nädala või paari pärast, kuuled neid juba soravamalt ja ilma meelde tuletamata omavahel eesti keelt rääkimas. Suvekodu lõpunädalal ei pea enam kellelegi meelde tuletama, et räägi eesti keeles. Kas ei ole siis Jõekääru Laste Suvekodu hinnatav koht eesti keele alalhoiuks ja harjutamiseks? Eesti keele tunnid, Kalevipoja lugemine — tundma õppimine Endel Rubergi juhendamisel, filmid, jutustused, Jõekääru ajalehes kirjutamine jne."

„Möödunud suvekodus oli lapsi üle 180-ne, kes suvekodu jooksul viibisid siin; nendest USA-st umbes üks kolmandik millest peegeldub jälle Jõekääru vajadus," ütles H. Novek.

Ta rääkis Jõekääru töödest ja tegevusest: „Remonte ja uuendusi tehti mitmeid 1986. a. kevadel. Suurematest töödest nimetada uus puurkaev tarede juurde, tüdrukute ja väikeste laste tarele, seintele ja laele isolatsiooni ja uue vineerkatte panemine, tütarlaste tare seest värvimine. Staadioni rajale pandi uus kate. Palju, palju väiksemaid remonttöid on tehtud. Osaliselt kindlustati ka jõe kallast.

Paljud nendest töödest on läbi viidud talgulistega ja mõned pisiasjad lasti tasu eest teha. Võin praegu tänu öelda kõigile abilistele ja headele annetajatele, nii materjali kui ka rahaliselt.

Tööd, mis vajavad tegemist ja ootavad ees on väikelaste tare seest värvida, poiste tarele veetoaletid sisse seada, poiste tare seest isoleerida ja värvida. Jõe kallaste kindlustamine lõpetada, peamajas seltskonnaruum isoleerida ja seest lõpetada. Nende kõrval on veel palju väiksemaid töid, nagu kuivanud või murdunud puud koristada jne. Selleks on vaja tööjõudu ja rahalist toetust, et neid suuri töid läbi viia," lõpetas Heljo Novek oma asjaliku jutu, millest selgub ja selgelt peegelduvad Jõekääru mured ja vajadused. Sellele peaks iga esivanemaid austaja eestlane mõtlema!

Jõekääru töödest ja tegemistest rääkides ei saa märkimata jätta kolme meest, kes vanusepäevi Jõekäärul veetes on andnud kogu oma aja lastekodu maa-ala korrashoiuks. Need on Karl Novek, kes aastaringselt töötab korrashoiualal, W. Schaer, kes hoolitseb spordiplatsi eest ja hr. Pottsepp, kes on olnud abiks igal pool.

J. Sgi

Jõekääru Laste Suvekodu kulminatsiooniks on iga-aastane valguspidu. Pildil stseen tänavu lavastatud näidendist. Foto: J. Säägi

Jõekääru Laste Suvekodu lõpetamisel jagas T. E. Naisseltsi esinaine Heljo Novek ja juhatuseliikmed personalile ja abilistele tänutäheks mälestusmärke. Foto: J. Säägi

ROYAL LEPAGE
REAL ESTATE SERVICES LTD., BROKER
325 MOORE AVENUE, TORONTO
ESINDAJA
MAI SAARNA
Tel. kontoris 424-4900
kodus 751-1296

Pine Farms Orchard, King City
PICK YOUR OWN APPLES
INQUIRIES CALL
KING 833-5459, 833-6698

SPORT

Jaanus Kuum jalgrattaspordi tipus

Paari aasta eest lugesime eesti lehtedest, kuidas 19-aastane jalgrattasportlane Jaanus Kuum, võisteldes N. Liidu juunioride esindusmeeskonnas, valis vabaduse Taanis. Keset turneed kasutas ta öövaikust põgenemiseks hotelli vannitoa akna kaudu ja jooksis sadamasse. Seal astus ta laevale ja sõitis Norrasse ootava sugulase juurde.

Noore sportlase otsustavus on toonud talle järjest suuremat edu. Oma talendiga pääses ta varsti Norra rahvusmeeskonda ja nüüd esineb ta kutselise jalgratturina juba maailma suurtel velotuuridel, viimati Uhendriikides.

Coors International Classic on 16-päevane etapisõit Kalifornia ja Oregoni osariikides, pikkuselt kokku üle tuhande miili. Vähestele on vist teada, et jalgrattasport on Ameerikas vana ala — esimesed maailmameistrivõistlused peeti Chicagos a. 1893 — aga pikki aastakümneid ei köitnud see laiemaid hulki. Seevastu olid 1984. a. olümpiamängud Los Angeleses ameerika ratturitele erakordselt edukad ja huvi tõus selle spordiala vastu on olnud lausa plahvatuslik.

Coors Int'l Classic stardijoonele on õnnestunud meelitada maailma kuulsamaid jalgratturеid. Tänavu olid platsis Tour de France viiekordne võitja Bernard Hinault, sama tuuri tänavune võitja ameeriklane Greg LeMond, austraallane Phil Anderson ja palju teisi, nende hulgas eestlane Jaanus Kuum.

Kuum dokumenteeris sellel suurel jõuproovil nii oma kiirust kui ka vastupidavust. Ühel individuaalse stardiga sõidus, n.-ü. „võitluses kella vastu" platseerus ta neljandana. Ja ühisstardiga etappidel ületas ta ikka finishijoone parimate hulgas, saavutades lõppkokkuvõttes silmapaistva viienda koha. Võitja B. Hinault' aeg oli 42 tundi, 5 minutit ja 7 sekundit, teiseks tulnud LeMondil 42:06.33, Jaanus Kuumal 42,09.18. Huvitav on võrdluseks märkida, et N. Liidu meeskonna parim finisheeris Kuumast üle 8 minuti võrra kehvema ajaga.

Noor eestlane (alalise elukohaga Oslos) esindas võistlustel Norrat, sõitis aga profina Schwinn-Icy-Hot värvides. Oleks peaaegu ülearune lisada, et selles populaarses ja majanduslikult tulutoovas spordis ootab teda helge tulevik. Valides endale murdeaastates vabaduse, avanesid talle praktiliselt võttes kõik uksed.

A. Roos

Oleme avaldanud mitmeid fotosid Sportlaager '86 osavõtjate gruppidest. Lõpetame selle seeria osavõtjate üldpildiga. Foto: Orav

Ehlvest ja Oll N. Liidu valikturniiril

Pinskis on käimas N. Liidu malemeistrivõistluse valikturniir, mille 8 parimat pääsevad üleliidulisse esiliigasse. 32 võistleja hulgas, neist 5 suurmeistrit, on ka Eesti meistrid Jaan Ehlvest ja Lembit Oll. Mängitakse shveitsi süsteemis 11 vooru. Mõlemad pääsesid esiliigasse.

Spordimärkmeid

Möödunud aastal maailma tippodaviskajate hulgas olnud ameeriklane Bob Roggy, kes mullu 91.70-ga oli maailma edetabelis üheksandal kohal, hukkus autoõnnetusel.

☆

Pariisi lähedal peetud kergejõustikuvõimalustel püstitas Serge Helan 16.95-ga uue Prantsusmaa rekordi kolmikhüppes. Ootamatu oli, et teivashüppe maailmarekordi omanik Sergei Bubka ei saanud kolmel korral üle algkõrgusest 5.70 m.

☆

Oma meeskonna mängule kaasa elada pole kerge. Enne Lääne-Saksamaa—Mehhiko jalgpallimängu tabas Lääne-Saksamaa delegatsiooni juhti E. Brauni infarkt, ajakirjanik N. Pocham suri aga südamerabandusse kui käimas oli karistuslöökide löömine.

Erika Salumäe jäi teisele kohale

Colorado Springs'is peetud jalgratturite maailmameistrivõistlustel jätkas Erika Salumäe edukalt 200 m naiste sprindis, jõudis kolmandana eelkatsetel veerandfinaali, esimesena semifinaali, kuid finaalis jäi läänesakslanna järel teisele kohale.

Karskusühing korraldab võrkpalli-võistlusi

Juunikuu järel, kui Eesti Karskusühing alustas Pirital võrkpalli paarismängu turniiriga, hakati samaaegselt võistlusi korraldama mitmes Eesti keskuses — Pärnus, Viljandis, Võrus, Elvas. Iselaadne mäng sobivat nii tervisekui võistlusspordina erinevais vanuseklassides. Karskusühingu kolmas auhinnaturniir peeti Võsul. Virumaa rannaliivale tuldi Põhja-, Kesk- ja Lõuna-Eestist.

Jalgratturite maailmameistri-võistlused Colorados

27. augustist kuni 7. septembrini toimusid Colorado kõrgmäestikus asuvas Colorado Springs'is maailma meistrivõistlusel jalgrattasõidus. Velodroom asub 1900 m kõrgusel ja maanteesõit toimus 2100 m kõrgusel.

700 võistleja hulgas 61 maalt oli vähemalt kolm eestlast: Erika Salumäe sprinterina N. Liidu võistkonnas, Jaanus Kuum maanteesõidus Norra meeskonna koosseisus ja Martin Vellend Kanada 29-liikmelise meeskonna mänedzherina.

Tulid, olid ja põgenesid

Kui venelased hävitasid Eesti iseseisvuse

16.

Pimeduse saabudes hakkas polk edasi liikuma. Liikumise ajal hüppasid paljud eestlased kolonnist ja kadusid metsadesse. Metsaminek oli aga üldiselt väga riskantne, sest kohalikud venelased olid eestlastele vaenulikud ja teatasid igast jooksikust kohe vene sõjaväelastele või hävituspataljonlastele, kes siis kohe alustasid jahti jooksikuile. Nii kaotasid mitmed eesti poisid oma elu.

Hommikul jõudsime Pihkva lähedusse. Jällegi jälgisid saksa lennukid polgu liikumist. See aga ajas polgu komissari püksid „püüli sõeluma!" Lennuki lähenedes käskis ta meid end kiiresti varjata ning kui see eemaldus, käsutas ta meid teele tagasi kiireks edasiminekuks, et kui pommitajad ilmuvad, siis ei leiaks nad polku enam endisest kohast.

Pihkva lähedal olime esimese õhulahingu pealtnägijaks. Üks lennuk kukkus põledes alla. Komissaril oli ütlemata rõõmus nägu ja ta hõõrus käsi, lausudes: „Nüüd ta, hurdapoeg, sai!" Kui lennuki rusude juurde jõudsime selgus, et allatulistatud lennuk oli vene hävitaja. Oli raske naeru tagasi hoida.

Kuuleme nüüd, mis endine Eesti Võru-Petseri sõjaväeringkonnas (Võrus) teeninud ja nüüd punaarmee „suure isamaasõja kangelane" kapten E. Bauming Petserist lahkumise kohta kirjutab:

„29. juuni õhtul sõitsime diviisi staabiülema polkovnik I. Pjatnitskiga Petserist välja, et kontrollida väeosade liikumist ja valida staabile peatuskoht ida pool Pihkvat. Kui Vana-Irboska teeristile jõudsime, hakkas juba pimenema. Sõjaväeüksuste, transpordivahendite ja Riia poolt taanduvate sõjaväelaste gruppide ning põgenike mitmesuunalisest liikumisest oli siin tekkinud ummik. Segadust suurendasid veelg veoautod õhurünnakust kannatada saanud haavatutega, kes püüdsid Pihkva poolt Petseri pääseda. Ummiku likvideeris meie diviisi komissar S. Orlov, kes laskevalmis püstoliga peatas Riia poolt tulevaid sõjaväelaste gruppe ja autosid. Tänu komissari energilisele tegevusele ummik hajus ja me pääsesime edasi."

Vaenlase lennukid luurasid Pihkva teid ja pommitasid (meie polku küll mitte, ma ei näinud kuni Pihkvani ja teispool Pihkvatki tükk maad ühtegi pommitamist) neid ägedalt. Mulle anti korraldus viia diviisi staabikolonn Lopatovo-Karamõshevo kaudu Porhovi rajooni. Sellest Baumingi jutust on näha miks põgenemine polgu peatuskohast kuni Pihkvani nii kaua aega nõudis.

Pihkvast ida pool kohtasime juba esimesi rindelt põgenevaid Punaarmee üksusi ning Petseri, s.o. meie polk sai esimese õhurünnaku osaliseks. Pidime hakkama kaevikuid kaevama, kuid see jäi meil tegemata, sest saksa tankid ei olnud enam kaugel. Varsti oligi nendega kontakt loodud tulevahetuse näol. Selle tulevahetusest tekkinud segaduse ajal jooksis hulk eesti ohvitsere, allohvitsere ja sõdureid üle sakslaste poolele. Polk jätkas teekonda ida suunas.

Jõudsime ühe küla rajooni, mitte kaugel Slavkovitshi külast, kui kaks saksa pommitajat ründasid polku ja me saime esimese „sauna". Rünnaku ajal kadusid polgu komissar ja kõrgem NKVD ohvitser ...

Polgu jäänused korjati kokku, juhtimise võtsid üle kaks politrukki ja enne liikuma asumist asetati polgu ette, taha ja külgedele venelastest valvurid, et keegi ei pääseks enam pagema.

Olime liikunud õhtuses pimeduses umbes 3—4 km, kui kuulsime selja tagant tugevat müra, mis kiiresti lähenes. Polgu politrukid ja koos nendega ka kalmõkkidest valvemeeskond pages suures kabuhirmus metsa, et mitte lähenevatele saksa tankidele jalgu jääda.

Tulijaiks osutusid aga Otepää suurtükiväe polgu traktoritega liikuvad osad. Ja kui need olid meist lõpuks möödunud, tulid metsast välja ka politrukid ja kalmõkid, kuid vahepeal olid veel paljud meestest kasutanud juhust ärahüppamiseks.

Koguti kokku polgu riismed ning liiguti kiiresti edasi. Peatus tehti alles tükk maad ida pool ühel kõrgendikul asuvas külas. Luureüksuselt saadud andmeil oli polk juba sakslaste rünnakukiilude seljataha jäänud ja ainus nõrgem koht pidi olema polgu liikumise suunas, kustkaudu oli plaanitsetud rõngast välja murda. Enne kui polk jõudis külas lahkuda, avati meile seljatagant maruline suurtüki- ja miiniheitjate tuli. See oli nii vägev, et majade vundamendid ja palgid lendasid. Polk lahkus külast kiires korras, kuid sattus veelgi raskema kahuritule alla. Mehed jooksid külla tagasi või peitsid endid põldudel rukkisse ja võssa.

Kogusin enese ümber mõned eesti poisid ja ruttasime tuldud teed tagasi, kaasa võttes ka politruki ratsahobuse koos selle ratsakäskjalaga, kes oli eesti poiss. Siin kohtasin ka oma vana sõpra Kalju Talvikut ja ütlesin: „Kalju, aeg on teises suunas liikuda, kas tuled kaasa?" Ta vastas „terve minu meeskond koosneb venelastest ja mina ei riski." See oli viimane kord teda näha. Ta oli siiski eluga pääsenud ja Eestisse tagasi jõudnud.

Liikusime teel ja saime tuld nii saksa kahuritest kui ka polgu kuulipilduritelt politrukkide juhtimisel, kes olid märganud meie liikumist vastassuunas ja olid andnud käsu tulistamiseks. Õnneks ei tabanud kumbki pool meid otseselt.

☆

Sellega lõppeski minu ja mitme eestlase sunniviisiline sõjakäik sakslaste vastu Punaarmee koosseisus. On veelgi meeles üleminek Venemaa piiridest ... Kui meile teel Venemaa poole tuli vastu mõni üksik isik, otsiti see põhjalikul läbi komissari poolt. Uuriti ja ähvardati ... Igat inimest kahtlustati spioneerimises sakslaste kasuks. Üks vastutuleja oli 80-aastane vana vene naine. Ka see otsiti põhjalikult läbi.

Kui ärahüppamisele ja põgenemisele järgnenud kolmandal päeval oma üheksa mehe ja üheteistkümne hobusega metsast välja tulin ja hakkasin sakslasi otsima, jooksid mulle vastu kaks vene poisikest ja seletasid, et sakslased on teiselpool küla.

(Järgneb)

„VABA EESTLANE"
on vabade eestlaste häälekandja.

Vera Viiu

Noore eesti so

Filmi ja tele eesti päritoluga ku ranina 1985. aast sas Carnegie Hal Keskuse Kontsert kontert Torontos

Vokaalkooliliselt Allikul seljataga Am servatory of Musi Bel Canto Opera Co derkranz Opera Wo paljud esinemised USA-s.

Olenevalt tema lavalisest treeningust vamaks alaks kuju kaalide ja operetti kuuluvad helindid. Sõna" kirjutab tem New Yorgi Eesti mist: „Senini TV j gutsenud Vera Vi käesolevalt ehitam laulukarjääri. Kolm nistatult — põhjan staari välimusega, s vakodusus ja ka hääl, ennustavad ta vikku, eriti opereti „Musicalide" zhan eelpool mainitud ra le repertuaarile on n kunstnik ennast pü

Balti Ülikoo

Balti Ülikoo ühenduses selleg Balti Ülikooli m seks.

Nagu vanem põ tab, töötas Balti Ü 1946—49 sõjajärg kolme Baltikumi r läti ja leedu sõjap ettevõttena, kusju olid seal väikseim kolmest. Meie ü kõikus 15% ümb ja õppejõudude ar Kõne all olev m ainult eesti rahvus ning teos ilmub Küll on kavas lisa kokkuvõte sisust. rahvusrühmade ka puuduvad andme

Mälestusteose t enda peale võtnu soo, kes oli ak Balti Ülikooli raj res idee sünnist a semas töös ja lah USA-sse vaid paa Balti Ülikooli töö tamist Pinneber septembril 1949. endale võtnud ü da mälestusteosel vaate BÜ rajam saavutustest.

MÄLESTUSTEO SISUKAVA

Hiljutisel akt koosolekul Chica lestusteose koost diselt heaks, sam line teose sisuk koosneks sisu k osast, nimelt:

1. Ajalooline saamisloost ja t

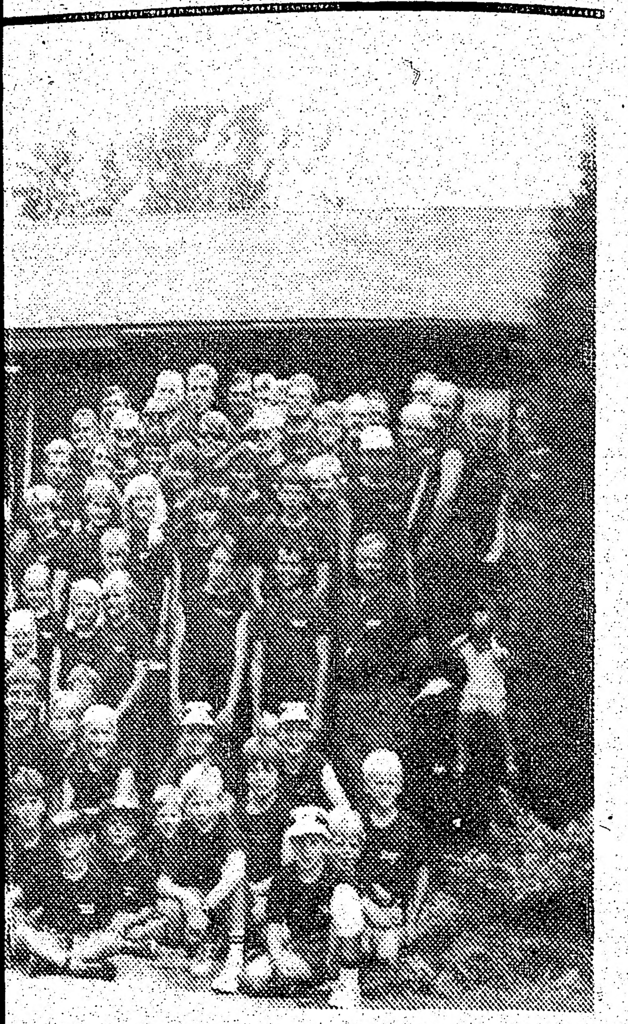

...6 osavõtjate gruppidest. Lõpetame
Foto: Orav

Jalgratturite maailmameistrivõistlused Colorados

27. augustist kuni 7. septembrini toimusid Colorado kõrgmäestikus asuvas Colorado Springs'is maailma meistrivõistlusel jalgrattasõidus. Velodroom asub 1900 m kõrgusel ja maanteesõit toimus 2100 m kõrgusel.

700 võistleja hulgas 61 maalt oli vähemalt kolm eestlast: Erika Salumäe sprinterina N. Liidu võistkonnas, Jaanus Kuum maanteesõidus Norra meeskonna koosseisus ja Martin Vellend Kanada 29-liikmelise meeskonna mänedzherina.

vanuseklassides. Karskusühingu kolmas auhinnaturniir peeti Võsul. Virumaa rannaliivale tuldi Põhja-, Kesk- ja Lõuna-Eestist.

Talvikut ja ütlesin: „Kalju, aeg on teises suunas liikuda, kas tuled kaasa?" Ta vastas „terve minu meeskond koosneb venelastest ja mina ei riski." See oli viimane kord teda näha. Ta oli siiski eluga pääsenud ja Eestisse tagasi jõudnud.

Liikusime teel ja saime tuld nii saksa kahuritest kui ka polgu kuulipilduritelt politrukkide juhtimisel, kes olid märganud meie liikumist vastassuunas ja olid andnud käsu tulistamiseks. Õnneks ei tabanud kumbki pool meid otselt.

☆

Sellega lõppeski minu ja mitme eestlase sunniviisiline sõjakäik sakslaste vastu Punaarmee koosseisus. On veelgi meeles üleminek Venemaa piiridest ... Kui meile teel Venemaa poole tuli vastu mõni üksik isik, otsiti see põhjalikul läbi komissari poolt. Uuriti ja ähvardati ... Igat inimest kahtlustati spioneerimises sakslaste kasuks. Üks vastutuleja oli 80-aastane vana vene naine. Ka see otsiti põhjalikult läbi.

Kui ärahüppamisele ja põgenemisele järgnenud kolmandal päeval oma üheksa mehe ja üheteistkümne hobusega metsast välja tulin ja hakkasin sakslasi otsima, jooksid mulle vastu kaks vene poisikest ja seletasid, et sakslased on teiselpool küla.

(Järgneb)

„VABA EESTLANE"
on vabade eestlaste häälekandja.

kirjandus • kunst • muusika

Vera Viiu Alliku kontsert

Noore eesti soprani debüüt Torontos

Filmi ja televisiooni keskkonnas tunnustust leidnud eesti päritoluga kunstnik andis oma debüütkontserdi sopranina 1985. aasta algul New Yorgi Eesti Majas ja kuulsas Carnegie Hallis selle aasta jaanuaris. Eesti Kunstide Keskuse Kontsertbüroo vahendusel toimub tema iseseisev kontert Torontos 5. oktoobril Walter Hallis.

Vokaalkoolitiselt on Vera Viiu Allikul seljataga American Conservatory of Music Chicagos, Bel Canto Opera Company, Liederkranz Opera Workshop ning paljud esinemised Euroopas ja USA-s.

Olenevalt tema põhjalikust lavalisest treeningust on ta tugevamaks alaks kujunenud musikaalide ja operettide valdkonda kuuluvad helindid. „Vaba Eesti Sõna" kirjutab tema esinemisest New Yorgi Eesti Majas järgmist: „Senini TV ja filmi alal tegutsenud Vera Viiu Allik on käesolevalt ehitamas ka oma laulukarjääri. Kolme andega õnnistatult — põhjamaine, blond, staari välimusega, sharmikas lavakodusus ja kaunitämbriline hääl, ennustavad talle head tulevikku, eriti opereti ja Broadway „Musicalide" zhanris." Lisaks eelpool mainitud rahvusvahelisele repertuaarile on noor, kujunev kunstnik ennast pühendanud ka eesti vokaalmuusika esitamisele heliloojailt nagu Kapp, Lemba, Ardna, Aav, Pakk ja Ernesaks.

Vera Viiu Alliku esinemine Eesti Majas sai ametlikes TV ringkonnis erakordse edu- ja huviobjektiks, millist senini eesti muusikale ja eesti lauljale pole varemalt osaks saanud. Talendiskaudid tahavad Allikut mitmel viisil promoveerida kui suurte väljavaadetega filminäitlejat.

Toronto eestlaskonnal on võimalik Vera Viiu Allikat kuuldanäha eelpoolmainitud kuupäeval, klaveril on tegev Charles Kipper.

Kontserdi kava mitmekülgsus peaks rahuldama laialdase maitsega kuulajaskonda, koosnedes helindeist ooperi, opereti ja musikaalide valdkonnast, rääkimata eesti vokaalmuusikast. Kontserdi puhastulu läheb Eesti Kunstide Keskuse ülemaailmse kujutavkunsti-kogu ülesehitamiseks.

Vera Viiu Allik

Balti Ülikooli mälestusteos kavatsusel

Balti Ülikoolile on käesolev 1986 juubeliaastaks ja ühenduses sellega on rühmal aktivistidel valminud kavad Balti Ülikooli mälestusteose koostamiseks ja väljaandmiseks.

Nagu vanem põlvkond mäletab, töötas Balti Ülikool aastail 1946—49 sõjajärgsel Saksamaal kolme Baltikumi rahva — eesti, läti ja leedu sõjapagulaste ühisettevõttena, kusjuures eestlased olid seal väikseimaks rühmaks kolmest. Meie üliõpilaste arv kõikus 15% ümber koguarvust ja õppejõudude arv 20% ringis. Kõne all olev mälestusteos on ainult eesti rahvusrühma algatus ning teos ilmub eesti keeles. Küll on kavas lisada ingliskeelne kokkuvõte sisust. Läti ja leedu rahvusrühmade kavatsuste kohta puuduvad andmed.

Mälestusteose toimetamise on enda peale võtnud dr. E. Järvesoo, kes oli aktiivselt kaasas Balti Ülikooli rajamistööde juures idee sünnist alates ning hilisemas töös ja lahkus Saksamaalt USA-sse vaid paar nädalat enne Balti Ülikooli töö vormilist lõpetamist Pinnebergis/Holst. 30. septembril 1949. Ta on ühtlasi endale võtnud ülesande kirjutada mälestusteosele ajaloolise ülevaate BÜ rajamisest, tööst ja saavutustest.

MÄLESTUSTEOSE SISUKAVA

Hiljutisel aktivistide rühma koosolekul Chicagos kiideti mälestusteose koostamise mõte üldiselt heaks, samuti ka üldjooneline teose sisukava. Selle järgi koosneks sisu kahest põhilisest osast, nimelt:

1. Ajalooline ülevaade BÜ saamisloost ja tööst, rõhuga eesti osal. See osa hõlmaks ka ülevaate üksikute teaduskondade iseloomust ja tööst, samuti ka üliõpilaskonna tegevusest. Viimasele osale on vaja autorit, kusjuures toimetaja loodab, et omaaegsed üliõpilaskonna esimehed selles aktiivselt kaasa aitavad. Kahjuks puuduvad nende enamiku aadressid.

2. See osa on pühendatud mälestuslikku ja hindavat laadi kirjutistele endistelt õppejõududelt ja üliõpilastelt, kusjuures sõna on vaba igal asjaosalisel ja -huvilisel. Mälestustele lisaks on sobiv siia liita ka ülevaated BÜ endiste kasvandike elust ja tööst paguluses. On soovitatud mälestusteoses ära tuua ka kõikide eesti õppejõudude ning üliõpilaste lühibiograafiad. — Eriline rõhk on muidugi pildimaterjalil.

Kuna mälestusteose ulatusest ja sisulistest võimalustest tahetakse saada ülevaadet juba aasta lõpuks, siis ootab toimetaja põnevusega vabatahtlike kaastööpakkumisi, nendelt kelle aadressid pole teada, aadressil: E. Järvesoo, 44 Soco Trail, Ormond Beach, FL 32074.

MAARJAMAA kirjastusel ilmus

ILOMAILE

Eesti rahvalaulud ingliskeelses tõlkes koos kommentaaridega.

Köites, 366 lk. Hind $35.— pluss saatekulu $1.—

Uus Aja Kiri ilmus

„Aja Kiri" on jõudnud lugejaini pärast pikemat vaheaega ja toimetaja tunnistabki, et ajakiri ei räägi enam aastatellimisest, vaid selle asemel kuuenumbrilisest sarjast. Toimetaja märgib eesti ajakirjade sama „haigust", kuna ühemehe-väljaanded olevat pidevalt „kriisiolukorras". Väljaandjal on siiski optimismi — ta loodab juba septembris (s.o. käesoleval kuul) järgmise numbri välja anda. Kõigile närvitsevaile „Aja Kirja" ootajaile on lisatud pakike karikakra seemneid, et tegeleda ootеajal lillede kasvatamisega, taimekultuuri viljelemisega.

Uues numbris on avaldatud „Ma lillesideme võtaks?", mis käsitleb sidemepidamise vajadusi ja võimalusi väliseestlaste, peamiselt noorte vahel. Toimetaja veerul „Habras side" tutvustab toimetaja ajakirja väljaandmisega seotud probleeme ja iseloomustab seda omadussõnaga „habras".

Edasi on V. Salo „Uku Masingu kaksteist luulekogu" ja U. Masingu luuletus „Ja siis" (1962), T. Virkhausi „Tubina seitsmes", mis avaldatud väljaspool Neeme Järvi seeriat, V. Salo usutlus „Lembit Soots", Ilo-Katryn Maimetsa viis Paul-Eerik Rummo luuletusele „Kaudu mu vaevakaskede", Tiina Kirssi „Seitsmes rahukevad", Niagara Peetri „Ma langesin seitsmendal sõjasuvel", fotokroonika „Eesti Exodus 1944", I. Mikiveri „Lüürilisi kõrgpunkte eesti proosas", Doris Kareva luulet ja samad T. H. Ilvese tõlkes, M. Valgemäe „Ungari vein" Linda Pakri lavastusele off-off Broadwayl, mida Eesti Rahvusteater lavastas mõne aasta eest Torontos nimega „Mäng lossis". V. Salo usutlus „Thomas Salumets", „Juhtunut 1985—86" fotodes, U. Raamat ja P. Sepp vaatlevad Esto-albumeid, esimene kurdab, et raamatud on koostatud amatööride fotodest, aga ei märgi kus tema enese kui professionaalse fotod jäid, katke F. Oinase retsensioonist „Ilomaile", metsaülikoolide kroonikat kolmes maailmajaos, toimetusele saadetud kirjandust. Artikleid on illustreerinud Viiu, kellelt ka koomiks „Klaveripoeg", kuna Heikilt seeria „Segadus".

Kokkusurutud lühikeste artiklite tõttu on „Aja Kiri" üllatavalt sisurohke.

H.

Teadaanne

Toronto Ülikooli Eesti Keele Õppetooli tegevus algas 8. septembril. Seni on kursustele registreeritud 11 õpilast. Meeldetuletuseks olgu mainitud, et registratsioon on avatud kuni 19. septembrini.

Toimetusele saadetud kirjandus

VALGUS nr. 7/8 — 1986. Evangeelses kuukirjas on avaldatud „Tähendamissõna töötegijast viinamäel", E. Kiil „Usujulgus ja võit", „Usu saladus", L. Pethrus „Usus käimine", H. M-a „Andke endid Jumalale", Salme Kahu luuletus „Algan päeva Issandaga", „Jumala Sõna võim", siit ja sealt.

USK JA ELU nr. 1 (52) — 1986. Eesti Apostlik-Õigeusu kiriku väljaandes kirjutavad: märterpreester John „Kes veeretab ära kivi?", A. Solzhenitsõn „Ristikäik", juhtkiri „Pilt kui peegel", „Katakombikiriku traditsioon", „Läkitusi vangilaagrist", luuletus „Karjus ja ta neid", P. S. „Õppetund kalmistul", piiskop Nikolai „Mida kirjutas Jeesus maapinnale?", L. Altosaar „Kui mina Valgas leeris käisin", Agnia Rutt Eliaser kirjandusfondi laureaat, „Isa Vladimir Hiiesalu in memoriam", „Anastasia Lossman in memoriam", „Tulin teie kingi puhastama", „Tõlkimise toll", „Pühakiri ja traditsioon kujundites", „Uus rootsikeelne õppevihik õigeusu kirikust", koguduste uudiseid Austraaliast, Göteborgist ja Torontost. Sinodi otsused ja kultuurifondi toetajate nimekiri.

Operetiteater uue lavastusega

Teatripublikule kodumaal oli operett hinnatavaks soosikpalaks ja seda mängiti Vabariigi ajal aegajalt peaaegu igas suuremas teatris.

Siin mängitakse meile omaseks saanud tavakohast operetti tänapäeval üsna harva Canadian Opera Company etendusil, ent õige väikeses valikus: ikka kas F. Lehari „Lõbus lesk" või Johann Straussi „Nahkhiir". Mitmesuguseid muusikale pakutakse siin-seal sagedamini, ent operetile see otseselt ei vasta.

Nagu puuduva lünga täitmiseks asutati aastapäevad tagasi uus Toronto Operetta Theatre, mis ka üsna pea St. Lawrence Theatre saalis lavale tõi F. Lehari „Krahv Luksemburgi", mis vaatamata piiratud rahalisele büdzhetile hoogsalt esitatuna nauditava elamuse pakkus.

Tänavu sügisese operetina tuuakse lavale kõigile tuntud ja hästi läbilöönud „Maritza", E. Kalmani muusikaga, mis otsemaid meenutab meie oma teatrite operetiprimadonnasid eesotsas Milvi Laidiga.

Etnilise pressi- ja kirjanikeklubi koosviibimisel esitasid peatsest lavastusest muusikapalasid lauljad Michael Burgess, Deborah Stevens ja Henry Ingram, neist viimatimainitu on tuttav juba eelmisest esinemisest, ja Toronto Operetta Theatre kunstiline direktor Guillermo Silva-Marin andis lähemaid selgitusi uudse teatri tööst.

E. Kalmani „Maritza" esitatakse seekordselt MacMillan Theatres 26. septembrist kuni 4. oktoobrini kuuel etendusel, piletihinnad on $20.— ja $15.—. Operetisõpradele kujuneb „Maritza" oma meeldejäänud mustlasviiside, valsirütmi ja südamlike meloodiatega kindlasti oodatud ja hinnatavaks maiuspalaks.

Ly Krabi

Ilse Leetaru töö Tokio Metropolitani Kunstimuuseumi näitusel

Ameerika eestlastest kunstisõpradele tuntud graafik Ilse Leetaru, kelle esinemisest tema loominguga Tokios, tõime kirjelduse mõni aeg tagasi, sai äsja teate Jaapanist, et tema loomingust etsing „Flower Arrangement" oli olnud esitatud Tokio Kunstimuuseumi näitusel 6. kuni 20. aprillini.

Sellele näitusele esinema pääsemine on jaapani kunstnike suurim püüe. Kui nõudlik oli näituse zhürii, kelle kaudu kunstnike tööd pääsesid sellele kõrgelthinnatud näitusele, sellest andis informatsiooni Tokiost Ilse Leetarule saabunud „Hanga Annual '86, Japan Print Association'ilt". Kiri märkis, et näitusele pääsemiseks oli esitatud zhüriile 695 kunstitööd, kindlasti saatjate poolt juba ise küllalt kriitiliselt kaalutud. Neist pääses pärast zhürii valikut näitusele 125 tööd. Ja nende seas ka Ilse Leetaru „Flowers Arrangement".

See oli Ilse Leetarule juba teistkordne osavõtt Jaapanis toimunud kunstinäitustest. Teadaolevalt on ta ainuke eestlane, kes seal oma loominguga on esinenud ja juba sellega endale nime teinud. Välismaalastel Jaapanis esinema pääseda pole mitte kerge.

NOORTE VABA EESTLANE

Kaks ekstreemi:

Suveseiklejad Malle ja Kalle

Reporter: *Triinu Lepp*

Suurem osa inimesi veedavad oma suvepuhkused lõbutsedes, sportides, sõpru kohates ja üldiselt meeldivaid tegevusi harrastades. Mõned inimesed on võimelised nägema ja tunnustama, et kõike seda nalja on meil eestlastel kerge kätte saada — tänu kallitele kaasmaalastele, kes meile suvetegevusi pakuvad.

Täna vestleme kahe eesti noorega nende suvetegevusest ja -muljetest. Esimesena vestlesin ameerika eesti neiu Mallega, kes proovib talveti kaugeid sõprus-sidemeid hoida, suvel aga seikleb ringi nagu maniakk otsides seda eestlust, millest ta talvel kooli ajal ilma jääb.

Lepa Triinu: Malle, te olete just koju jõudnud väga väsitavalt aga kindlasti huvitavalt suvepuhkuselt. Millal see hakkas ja kuhu te alguses läksite?

Malle: Juuli algusel lendasin kohe Kanadasse Seedrioru suviharjale. See oligi mulle nagu ametlik suve alguse pidu! Sealt läksin osa võtma gaidide „jäänukate" laagrist ilusas Kotkajärve metsas. Sõitsime sealt koos skautidega Algonquin Parki kanuuretkele.

Lepa Triinu: Siis toetasite mõlemat suvekodu olles kasvandik Jõekalrul ja Seedriorul.

Malle: Täpset nii! Aga siis pidin hepeal jälle koju New Jersey's tormama, et oma ami sõpradega võrkpalli võistlustest osa võtta spordipäevadel. Vähemalt siis tulid kanadalased meile külla! Siis kihutasin „Põhjamailastega" jälle Kanadasse sportlaagrisse.

Lepa Triinu: Kuulsin, et sportlaagris oli suur vägi instruktoreid, kes teadsid oma asja hästi.

Malle: Tõsi küll, mina õppisin seal nii palju. Tagusime võrkpalli hommikust õhtuni kuni sõrmed olid villis. Pidin sealt kahjuks vara lahkuma, et äsja-leitud kanada sõpradega sõita Ühendriikidesse Lakewoodi Järvemetsa suurlaagrisse.

Lepa Triinu: Nii siis näib, et veetsite suurema osa suvest siin Ontarios.

Malle: Tõsi küll. Loodan, et siinsed noored saavad aru, kui palju võimalusi neil on toredatest tegevustest — laagritest ja muudest üritustest — suvel osa võtta.

Lepa Triinu: Suur tänu Malle! Teil kulub nüüd küll veidi puhkust ära enne kooli minekut.

Siis küsitlesin Kallet, kelle leidsin oma kodu taga-aias vedelemas.

Lepa Triinu: Tere Kalle! Te näete välja nagu kena eesti noormees — kuidas olete oma suve veetnud?

Kalle: Olin õnnelik, kui koolid ja kõik eesti tegevused lõppesid. Mõtlesin, et nüüd lõpuks saan rahu ja puhkamise aega.

Lepa Triinu: Teil oli siis tore puhkus ja olete endaga rahul?

Kalle: Veidi igavaks läks kui olin mõne nädala mööda all-linna lonkinud oma kanada sõpradega.

Lepa Triinu: Miks te ühestki eesti tegevusest suvel osa ei võtnud?

Kalle: Mis tegevusest? Seal pole ju midagi. Kotkajärve on niisugune ürgmets, kus sääsed söövad su ära ja suvekodus on kindlasti vilets toit.

Lepa Triinu: Kui te soovite nooblimat seltskonda, miks te ei läinud siis metsaülikooli eesti kultuuri õppima.

Kalle: Oh raisk, või veel kooli! Lootsin, et mind kutsutakse mõnele eesti peole, aga ei kuulnud ühestki, ei tea miks? Mul on olnud silm peal ühel ameerika eesti neiul, kelle nimi on vist Malle. Ma ei tea, miks ma eesti naistega kokku ei saa, kuigi mul on sinised silmad ja oskan natuke „Oige ja vasembat" tantsida... Ma ei tea, kuhu see Malle kadus. Kohtasin teda Seedriorul ja ta lubas suvel Kanadas olla.

Lepa Triinu: Suur tänu Kalle! Loodan, et teil on tulevikus rohkem õnne naistega ja et ka suvepuhkused muutuvad meeldivamaks. Ma arvan, et ma tunnen seda Mallet. Annan teile ta aadressi — ta võib kindlasti nõu anda teie eesti sotsiaalprobleemide lahendamiseks.

Küll on laagris lõbus.

Gaidlipkond Põhjala Tütred

Hellakesed! Gaidid! Vanemgaidid! Vanemad! Avakoondus toimub Eesti Majas laup., 27. sept. kell 10.00 hommikul sealses noorteruumis. Tütarlapsed, kes soovivad astuda organisatsiooni ridadesse peaksid seda teadet kutsena võtma ja avakoondusele tulema. Edasised hellakeste koondused on Vana-Andrese kiriku ruumides kell 10.00 kuni 12.00 laupäeva hommikul. Vanemgaidide koonduste aeg ja koht tehakse hiljem teatavaks. Informatsiooni võib saada järgmistelt: Margot Nortmaa, 759-7230 (õhtul); Astrid Jõgi, 653-7815 (päeval), 487-2094 (õhtul).

Heli Orav ja Ülle Träss küünlaid süütamas.

Noorte lehekülje kaastööline

Igasuguste asjade katsetamine kuulub kogemuste otsimise juurde. Seda tehakse nooruses — siis on kogemuste otsimise aeg. Üks kogemus, millele vist iga noor inimene on mõtelnud, on kirjutamine ajalehele või ajakirjale. Selles on teatud mõnu — lugeda trükitult oma kirjutatud ridu, lugeda oma nime või initsiaale kirjutise autorina.

Ajalehe kirjutamise juures on teatud probleemid. Eesti keeles kirjutamine on paljudele raske, kuigi eesti keeles oleks kergem kirjutisi avaldada. Inglise keeles kirjutamine on kergem. Kirjutise avaldamise võimalusi on aga väga vähe. Heal juhul avaldab mõni ajaleht kärbitud lugeja-kirja või saab kirjutada kooli almanakis.

Kuidas neid probleeme lahendada?

KIRJUTA INGLISE KEELES

Kirjutada tuleb selles keeles, mida kirjutaja kõige paremini valdab. Eesti-soome kirjanik Aino Kallas kirjutas kõik oma teosed soome keeles ja need tõlgiti eesti keelde. Paljud noored eesti autorid Rootsis kirjutavad rootsi keeles.

Nii on päris õige kirjutada noorte leheküljele inglise keeles ja see hiljem tõlkida eesti keelde. On hea, kui autor ise teeb tõlke (kasutades sõnaraamatut!) — siis õpib ta sellega ka eesti keelt. Halvem on, kui lastakse kedagi teist tõlkida. Kaastöö tuleb ajalehele saata eesti keeles. Viimase „lihvi" saab iga kaastöö ikkagi ajalehe toimetuses. Iga kirjutis redigeeritakse, ükskõik kes selle tõlke tegi.

MILLEST KIRJUTADA?

Kirjutada tuleb ikka sellest, mis inimesi — käesoleval juhul noori — huvitab. Olles ise üks noor, tead sa väga hästi, mis sind ennast huvitab. Keegi ei taha lugeda midagi ebahuvitavat. Kui kirjutis käsitleb mõnda päevasündmust (see ei tohi olla aegunud!) või üldsusele huvitavat, siis läheb kirjutis lehe uudiste- või üldistele lehekülgedele. Noorte asjad lähevad noorte leheküljele.

AJALEHE KAASTÖÖ ON TASULINE

Ajalehed kohtlevad kõiki kaastöölisi võrdselt. See tähendab, et vilunud kaastöölise töö ja algaja esimesed read saavad samasugust honorari (kaastöö-tasu). Muidugi — pagulaslehe honorar on naeruväärselt madal — kuna leht ei ole kasu taotlev ettevõte ja peab tuleba majanduslikult „ots-otsaga" välja. Nii ei saa keegi rikkaks lehes kirjutamisega. Aga printsiipi tuleb siiski hinnata — paljude tööde õppimisel tuleb tasu asemel juurde maksta.

Keelenilpsatus*)

KALLIS VÕI ARMAS

Kumba sõna on õigem eesti keeles kirja alustades tarvitada ja mis on nende erinevus?

Mõlemad on õiged. Neil on ainult väike varjundiline erinevus. Kallis vastab otseselt ingliskeelsele „dear". Sõnal on aga ka teine tähendus — kallis kaup, kallis hind, „costly". Mis kallis, see kaunis — seega kõrvaltähendus — väärtuslik, meeldiv.

Armas on „loved", „beloved", „lovely" on rohkem südamele kallis. Nii oleks õige kirja alustades kirjutada sõbrale „kallis" aga armastatud inimesele „armas". „Armas" on kraadi armsam kui „kallis".

*) nilpsama on Saagpaku sõnaraamtu järgi „to lick one's lips". Nilpsatus oleks seega väike huulte limpsamine keelega. Siin on mõeldud, et see on väike keeleprobleem, mitte just keeleteadus.

Kas te teate, et

Liigaasta ei paranda viga

Maakera teeb tiiru ümber päikese 365 päeva 5 tunni 48 minuti ja 46 sekundiga. See n.n. troopiline aasta jagatakse päevadeks ja saadakse 365 päeva. Üle nelja aasta parandatakse viga ühe lisapäevaga (29. veebruar) ja seda aastat nimetatakse liigaastaks. Aga ikka jääb veel viga — ja 3280 aasta jooksul koguneb sellest veel üks päev.

AJAKIRJANDUSLIK NÕUANNE

Neil, kes kunagi ajalehele ei ole kirjutanud, on kasulik sel teemal veidi enne kõneleda. Helistage mulle — 416-766-5107 ja arutame seda asja. Kui aga saadate oma kaastöö kohe toimetusse, siis kasutage „Vaba Eestlase" aadressi. See on lehe teisel küljel vasakul ülal nurgas „kastis". Oma kirjaümbriku vasakule alla nurgale kirjutage märkus „Noorte lehekülg".

Heino Jõe

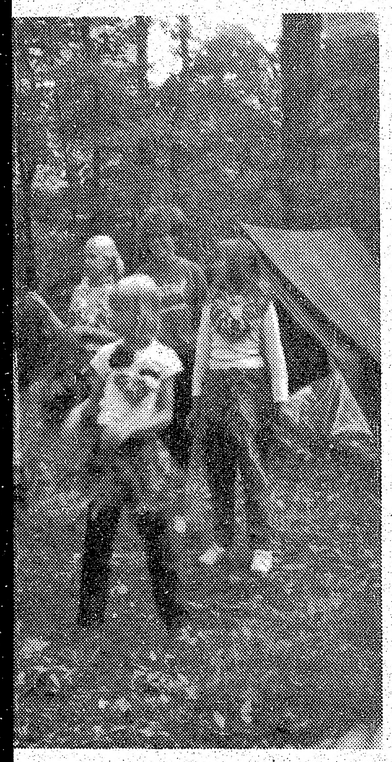

is.

Keelenilpsatus*)

KALLIS VÕI ARMAS

te ot-
emus-
nime-
rjale.
tatud
na.

teosed
i eesti
autorid
les.
rjutada
eeles ja
de. On
(kasu-
s õpib
Halvem
ist tõl-
le saa-
„lihvi"
ajalehe
digeeri-
ke tegi.

Kumba sõna on õigem eesti keeles kirja alustades tarvitada ja mis on nende erinevus?

Mõlemad on õiged. Neil on ainult väike varjundiline erinevus. Kallis vastab otseselt ingliskeelsele „dear". Sõnal on aga ka teine tähendus — kallis kaup, kallis hind, „costly". Mis kallis, see kaunis — seega kõrvaltähendus — väärtuslik, meeldiv.

Armas on „loved", „beloved", „lovely" on rohkem südamele kallis. Nii oleks õige kirja alustades kirjutada sõbrale „kallis" aga armastatud inimesele „armas". „Armas" on kraadi armsam kui „kallis".

*) nilpsama on Saagpaku sõnaraamtu järgi „to lick one's lips". Nilpsatus oleks seega väike huulte limpsamine keelega. Siin on mõeldud, et see on väike keeleprobleem, mitte just keeleteadus.

Kas te teate, et

sellest,
juhul
se üks
nis sind
ha lu-
Kui kir-
vasünd-
gunud!)
s läheb
üldistele
d lähe-

Liigaasta ei paranda viga

Maakera teeb tiiru ümber päikese 365 päeva 5 tunni 48 minuti ja 46 sekundiga. See n.n. troopiline aasta jagatakse päevadeks ja saadakse 365 päeva. Üle nelja aasta parandatakse viga ühe lisapäevaga (29. veebruar) ja seda aastat nimetatakse liigaastaks. Aga ikka jääb veel viga — ja 3280 aasta jooksul koguneb sellest veel üks päev.

AJAKIRJANDUSLIK NÕUANNE

kaas-
dab, et
algaja
asugust
Muidugi
naeru-
t ei ole
ab tule-
-otsaga"
kaks le-
rintsiipi
paljude
asemel

Neil, kes kunagi ajalehele ei ole kirjutanud, on kasulik sel teemal veidi enne kõneleda. Helistage mulle — 416-766-5107 ja arutame seda asja. Kui aga saadate oma kaastöö kohe toimetusse, siis kasutage „Vaba Eestlase" aadressi. See on lehe teisel küljel vasakul ülal nurgas „kastis". Oma kirjaümbriku vasakule alla nurgale kirjutage märkus „Noorte lehekülg".

Heino Jõe

Mööda Doonau äärseid teid

Heidelbergis esinenud segakoori „kõrvalhüpe"

Päike särab ikka soojalt ja heldelt — seljas kerged riided ja mugavad jalanõud. Kell puudub mõne minuti ühest. Oleme bussis ja valmis sõiduks. Paul Kristal võtab mikrofoni ja ütleb et soovikohaselt võime veel viimase visiidi hotelli teha. Läheme juba! Oota! Uks lahti! Too pikk härra, kes rahulikult hotelli trepile ilmub kuulub ju meie hulka! Heldeke, mehi niikuinii vähe. Jäta veel üks kena härra maha!

Bussis on hetkeks vaikus. Nägemiseni Heidelberg, mille eestlased sel ilusal nädalalõpul vallutasid! Üks noorevõitu mees võtab nüüd sõna ja tutvustab ennast — ta on meie reisijuht Axel, bussijuhiks on Franz.

Oleme teel mille peamisteks sihtkohtadeks on Salzburg, Viin, Budapest ja siis tagasi teist teed mööda Austriasse, Würzburgi ja lend tagasi Frankfurt'i lennujaamast.

Autobahnil sõites näeme hästi Lõuna-Saksamaa ilusat loodust vastupidi enamikule kiir-teedel sõitmistega Ameerika mandril, kus tihti-peale on väga igav ja lage reklaamsiltidega rikutud maastik. Imetleme valgeks krohvitud majakesi punastest savikividest katustega, kõigil värviküllased lillepeenrad akende ees. Möödume Stuttgart'ist ja Münchenist, teeme kohvi-jäätise peatuse ilusas tee äärses sööklas Rosenheim'is. Otsime peenraha et „käsi pesta"; selle luksuse eest maksmisega peab Saksamaal harjuma. Jäätis maitseb hea — näib et soe ilm on bussi õhujahutuse süsteemile veidi koormavaks muutunud. Peagi näeme ilusat Chimese järve ja taamal sinavaid Alpi mägesid.

AUSTRIA VÕLUMAASTIKUS

Austria piiri ületame kiiresti. Franz ja Axel käivad tolliametnikega asja ajamas ja jälle möödub ilus, puhas maastik põldude ja lokkavate viljaväljadega.

Juba jõuame Salzburgi. Buss sõidab sisse ühte mäeveerul asuvasse kõrvaltänavasse; see ongi meie öine puhkepaik — Egger-Linz. Kohe võtab meid vastu haruldaselt puhas õhk!

Saame ruumi võtme, kuid ei soovi toas aega raisata. Päike on vajumas mäe taha. Rõdult on kaunis vaade mäele. Tahame kohaliku bussiga veel linna sõita, kuid uurides bussi sõiduplaani mõistame, et täna, pühapäeval pole meil võimalik midagi linnas kogeda. Pehme, sametine tuul paitab meid hellalt kui jalutame vaiksetel eeslinna tänavail. Vesi maitseb ütlemata hästi. Naudime puhkust, kogume jõudu järgnevaks päevaks munakividel kõmpimiseks.

Esmaspäeva hommikul alustame vara. Juba kell 7.45 oleme valmis linna sõiduks. Kuid kus on Alex? Franz arvab, et ehk läks õhtul linna võluvaid neidusid kohtama. Ta läks kaaslast otsima ja leidis selle rahulikult magamas. Hotelli teenistujad polevat teda äratanud. Polnud viga, hilinemine on lühike ja peagi oleme teel linna.

Linna jõuds kõmbime kiirel sammul Alexi kannul mööda Salzburgi munakiviseid tänavaid ja turuplatse. Tõepoolest, kolmandat korda seda linna külastades leian, et see on üks kaunemaid paiku, mida olen näinud. Sajandite vältel on linn jäädvustanud oma loodusliku ja arhitektuurilise võlu ning harmoonia. Vanalinna kitsad tänavad, esireas Getreidegasse, kus on Mozarti sünnipaik, avarad teeristmed müstiliselt kohisevate purskkaevude ja kujudega, mida ümbritsevad barokkstiilis villad, kirikud ja kloostrid. Hohensalzburgi kindlus-lossi uhke siluett, mis üle 900 aasta püsinud, valvad ikka veel linnakest. Kuigi see on üle maailma kuulus Mozarti sünnikohana, on linn ka kultuuriliselt kogu aasta läbi väga aktiivne. Siia tulevad mäeronijad, suusatajad ja tervise otsijad.

Paik on niivõrd nauditav, et keegi kena proua meie hulgas seda ilu liiga kaua vaatab ja grupist maha jääb. Leiame ta õnneks kõige paremas tujus ja tervise juures ning ärasõit võib alata. Kahjuks jääb loss seekord lähemalt nägemata.

AUSTERLANE UHKE OMA SHILLINGULE

Möödume Mirabelli pargist, jätkame reisi Doonau jõe kaldal ikka Viini suunas. Mondsee ehk Kuujärv on hüpnootiline, Viini linna siluett paistabki. Otsustame kohe Schönbrunni kuulsa lossi juures peatuda uurimaks selle kulda ja sametit, kuningate ja kuningannade kirevat ajalugu. Seda kõike jutustab meile lossi iga saal ja mööbliese.

Puhkepaigaks on seekord üliõpilaselamu Votivkirche läheduses. Axel on paari tänava kauguses asuvas sööklas saanud õhtusöögiks reserveerida omaette toa. Wienerschnitzel on maitsev, samuti kõik mida selle juurde sööme ja joome.

Hiljem läheme mõne sõbraga linna jalutama. Tahame Viini linnas lühikest peatust hästi ära kasutada. Uurime linna raekoda, selle täielikult rooma stiilis ehitust ja müütilisi kujusid. Jalutame Staatsooperi juurde, ka Burgtheatri hoone saab nähtud. Lõpetame käigu tänavakõhvikus.

Axel tahab järgmisel hommikul meid Sacher'i kohvikusse ja muudesse paikadesse viia, kuid valjemad hääled eelistavad linna kaubamajadesse omapead minekut. Kaks tundi kõmbime ringi ja teeme mida soovime. Siis läheb sõit edasi. Bussi aknast näeme veel Hofbergi lossi. Axel viib meid „Risenrad'i", mis tähendab meie „Wonderland'i". Kuid see on palju, palju väiksem. Üleval õhus karusellil rippudes on tõepoolest tore vaade Viini suurlinnaga jamalagajätmiseks. Ainult mees kassas tegi südame täis: ei tahtnud kuidagi meie Saksa raha vastu võtta — lükkas kohe suure käeviipega raha kõrvale, oli häbematult uhke oma shillingutele.

Varsti muutub ümbrus elamute ja põldudega. Muudatus on hämmastavalt selge. Põllud on vähem viljakad. Majad muutunud hallimaks ja krohv lagunenud. Peagi märkame metsaveerudel mimeid puutaladele ehitatud vahiposte. Läheneme Ungari piirile.

Järgneb

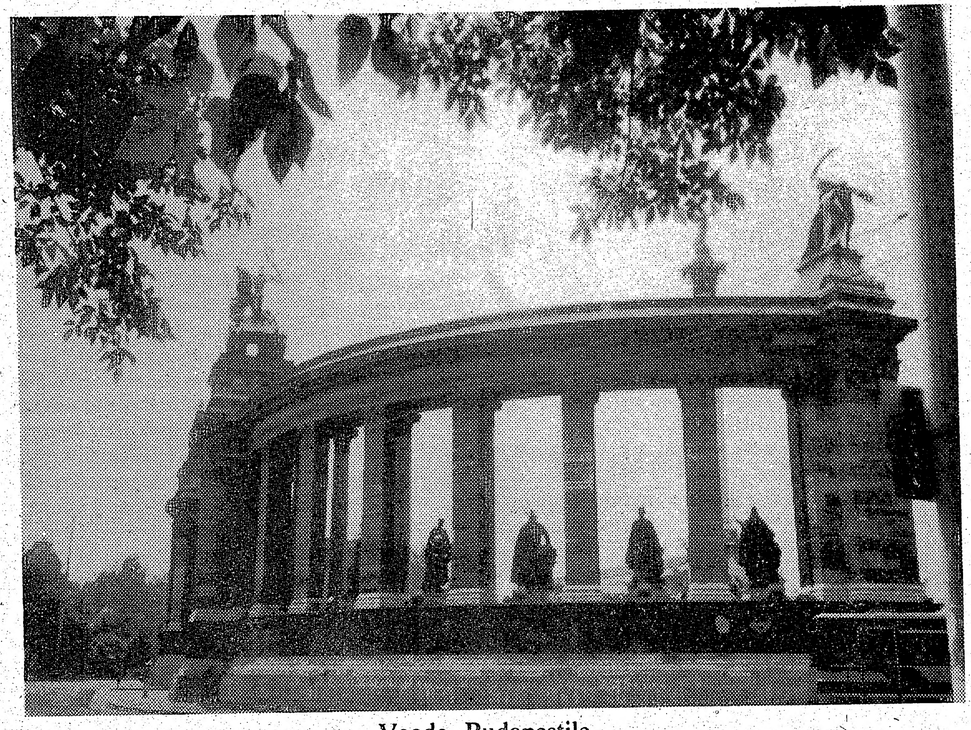

Vaade Budapestile.

Vas. Tamara Norheim-Lehela, pr. Kontus, Paul Kristal jt, imetlemas Efraimi kaunist kiriku interjööri Austrias.

BON AIR APPLIANCE SERVICE
PARANDAME
külmutuskappe ja pliite — igat liiki
☆ 33 aastat tööpraktikat ☆
Tel. 533-9334

ELEKTRIK
Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
Halling 762-9190
Litsents nr. E. 1044

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 293-2128
773-2014
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates.

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
SEINAST-SEINA JA LAHTISED
ERIK LOKBIK — 447-9834

President ja välisminister väljaspool katse sundust

WASHINGTON — USA välisminister George Shultz'il oli konflikt presidendi Ronald Reaganiga ja ütles talle, et ta lahkub oma kohalt kui ta peab tegema katse vale avastamise aparaadiga vastavalt uutele julgeoleku vahendite eeskirjadele, mis president kehtestas riigiametnike osas.

„Sel minutil valitsuses, kui mulle öeldakse, et mind ei usaldata, on päev mil ma lahkun," ütles Shultz kui temalt küsiti, kas ta võiks lahkuda, kui talle antakse korraldus vastava katse tegemiseks.

See oli esimene kord oma kolme ja poole-aastase ametisoleku ajal, mil Shultz on avalikult nimetanud lahkumise võimalust.

Reagani korraldus ulatuslikumaks valeavastaja kasutamiseks inimeste juures, kes on eriti tundlike saaduste lähedal, avaldati pärast mitut, palju tähelepanu äratanud spionaazhilugu.

Rääkides NBC Today saates Shultz ütles, et tal on tõsised seisukohad valeavastajate vastu, kuna „mida ma olen näinud on vaevalt teaduslik instrument. Sel on kalduvus identifitseerida inimesi, kes on süütud süüdlastena ja ei leia mõnda kildugi inimesest, kes on süüdi valetamises. On hästi demonstreeritud, et professionaalne spioon või professionaalne andmete andja võib end treenida, et mitte vahele jääda, mistõttu kogu protseduur on küsimusealune."

Reagani rahvuslik julgeoleku eeskiri, mis avaldati 1. nov. tuleks kohaldamisele kuni 175.000 valitsuse teenistuja ja valitsuse all-ettevõtja vastu, kellele tehakse polügraafi teste.

Shultz oli Euroopa sõidul sel ajal ja keeldus kommenteerimast enne kui ta tuli tagasi Belgradist.

CIA, NSA (National Security Agency) ja teised USA julgeoleku osakonnad peavad kuuletuma juba nüüd testile. Kaitseministeerium on suurem testi toetaja, kusjuures kaitseminister Caspar Weinberger ütles, et ta on alati valmis testi tegema. Ta on juba nõusoleku andnud.

Välisministril ei tarvitse siiski testi teha, samuti mitte USA presidendil. Pärast Shultzi sõnavõttu ja lubadust kohalt lahkuda, kohtus president temaga ja rääkis pärast ajakirjanikele, et tema välisministril pole vaja karta, et temalt nõutakse katse tegemist. „Meil kummalgi pole vaja seda teha," ütles ta.

Kinkige sünnipäevaks
„VABA EESTLANE"

AINUKE EESTI LILLEÄRI

AARDVARK

736-1170
Kodus 223-0201

1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9

AARDVARK FLORIST LTD

Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas. Lillede koju viimine.

RATAS OPTICAL

219 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONTARIO M4K 1N2
465-6251

Täidame täpselt igat liiki prilli-retsepte, näit. „cataract" tüüpi.
Suur valik lasteraame, spordi kaitseprille ja parimas kvaliteedis päikeseprille.
Raamid peamiselt Euroopast, alates $12.— kuni $200.—
Hinnaalandus kaasmaalastele 10%
Täidame ka kodumaiseid retsepte ja soovikorral saadame ära.

OLD MILL TAILORS
7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori lähedal)
TEL. 769-9535

DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI

RUDY SCHNEIDER

Dr. Andrus Voitk teatab,

et teda on rakendatud Central haigla juurde kirurgia osakonna juhatajaks.
Nende ülesannete täitmiseks asub ta ümber Orilliast Torontosse, kus avab oma kirurgi praksise

CENTRAL KLIINIKUS
311 Sherbourne St.
(sissekäik Gerrardi tänavalt)
tel. 964-4000

Vastuvõtt kokkuleppe kohaselt ainult arsti soovituse kaudu.

Läti ärl

DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
Aadress: ARCADE BUILDING — Tel. 368-5011
Sissekäik: 74 Victoria St. (1. tän. Yonge'st idapool ja 1 tän. Queen'ist lõunapool) Postiaadress: 137 Yonge St., „Shopping Mall", Toronto M5C 2A5

Rikkalikus valikus imporditud lõngu igaks otstarbeks. Haapsalu rätiku lõng. Linaseid materjale. Kanvas ja paljud muud. SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA. Tasuta õpetamine ja nõuanne. Külastage meid. Soodsad hinnad.
Avatud: esmasp.—reedeni 9.30—6, laup. 9.30—4.

TEADAANNE

„VABA EESTLASE" kalendri koostamisel on igal aastal olnud suuri raskusi seltskondlikkude organisatsioonide, noorte organisatsioonide, koolide, kirikute jne. aadressidega, mis sageli muutuvad ja kalendrisse satuvad valed aadressid. Selle väärnähte kõrvaldamiseks paluvad kalendri koostajad kõigil nendel eesti institutsioonidel, kes soovivad oma aadresse „VABA EESTLASE" TÄHTRAAMATUS avaldada, saata need „Vaba Eestlase" toimetusele aadressil: Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3. Aadressid palutakse saata hiljemalt 31. OKTOOBRIKS. „Vaba Eestlane" ei vastuta iganenud aadresside osas.

Eesti keele kursused käigus

Eesti keele kursused algasid Toronto Eesti Majas klassiruum nr. 10 möödunud esmaspäeval. Vihmase ilma tõttu oli osavõtt tagasihoidlik, kuid kursus käib ja tõotab olla väga huvitav ja õpetlik. Kursus on mõeldud neile, kes eesti keelt oskavad või vähemalt räägivad, kuid soovivad end täiendada ja edasi õppida. Lektoriks on Endla Kannel. Kui leidub neid, kel eelmisel esmaspäeval polnud võimalik kursusest osa võtta, siis võib seda veel teha järgmisel esmaspäeval, 22. sept. 1986 kell 7.30 õ.

Lähemaks informatsiooniks helistada: proua Endla Kannel, tel, 793-6531.

Loodame kõiki eesti keele õppimisest huvitatuid kohata Eesti Majas järgmisel esmaspäeval.

Eesti Õpetajate Ühing Kanadas
Toronto Eesti Seltsi
Täienduskoolid

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

OPTICAL STUDIO Ltd.

R. SCHMID, saksa optik

Suur valik euroopa prilliraame: Zeiss, Rodenstock, Metzler.
Spetsialiseerunud contact lenside alal.

1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd

Tel. 535-6252

ÜKSIK NAINE

energiline, haritud, paljude huvidega, soovib leida meeskaaslast — sõpra vestluseks, ühiseks tegevuseks, hinge rõõmuks. Vanus 60-ndates aastates. Kirjad märgusõna all „Hella" saata Toronto Eesti Majja, 958 Broadview Ave. Toronto M4K 2R6.

KATUSETÖÖD
uued ja parandamine.
Soome ehitajad
Veli Salminen 492-1351
Metro licence 2422

SOOVIN OSTA

1. Eesti-inglise sõnaraamat (J. Silvet)
2. Rootsi-eesti sõnaraamat
3. Eesti-rootsi sõnaraamat

Hel. tel. (416) 445-1720

Kauaaegset sõpra

FRIEDRICH KÖÖSEL'it

mälestavad kurbuses

IRMA
ENDLA
RIHO
ALAN TIIT

„Eesti Kommunist" ründab „reetureid"

Eesti kompartei häälekandja „Eesti Kommunist" toob oma juunikuu numbris suure rünnaku välismaa eesti organisatsioonide ja eestlastest aktivistide vastu. Autoriks on Anton Varep ja artikkel kannab pealkirja „Kodumaatud reeturid". (Kuidas saab kodumaatu mingit kodumaad reeta?)

Artikkel algab (nagu läbi aegade kombeks on saanud) väitega, et just tänapäeva maailma arengut iseloomustab ideoloogilise võitluse teravnemine. Vanadele spioonidele on nüüd järgnenud uus põlvkond:

„Aleks Milits ei jätnud Stokholmis ühtki Nõukogude Eesti turistide rühma valenime all külastamata. Ants Kippar üritas isegi telefoni teel Eestist kaastöölisi värvata. USA Luure Keskagentuuri resident Ülo Ignats püüdis oma valgustkartvat tegevust varjata ajakirjaniku mainega."

Meenutades vanu nõukogudevastaseid tegelasi nimetatakse „avalikeks fashistideks" järgmised isikud: Ain-Ervin Mere, Aksel Luitsalu, Edgar Kant, Ago Talvari, Alfons Rebane, Villem Saarsen.

Ka Eesti Komiteele ja „Teatajale" tehakse peapesu:

„Kavalad mahhinaatorid on end sisse seadnud ka eespool nimetatud Eesti Komitees. Asutamisest peale juhivad seda organisatsiooni nüüd juba 70.-80. eluaastasse jõudnud vanahärrad, kes kiivalt teisi eemale tõrjuvad, et neid mitte ligi lasta Rootsi valitsuselt saadavatele toetussummadele."

Ajakiri „Eesti Kommunist" väidab, et neid toetusi saadakse „võltsitud andmete" esitamisega võimudele ja toob arvusid, mis nähtavasti on pärit mõnelt Stokholmi-agendilt.

Muidugi jõuab artikkel ka Eestist väljapääsnud noorte kurjategijate teemani. Siinjuures süüdistatakse Arvo Hormi, Ülo Ignatsit ja Andres Küngi kurjategijatega sõbrutsemises. Küng saab ka pähe vabadusristlemise eest:

„Üks selle ettevõtmise juht oli eespool nimetatud Andres Küng, kes on korduvalt tabatud valetamiselt ja Nõukogude Liidu laimamiselt."

EPL/JK

KODUMAA UUDISED

Kohtlajärvelaste suur mure on tänavu olnud linna väga kehv varustamine juur- ja puuviljaga. Eriti kannatavad Sirgala, Oru, Viivikonna, Ahtme, Kohtla-Nõmme, Sompa ja Püssi elanikud. Juulis müüdi tunduvalt vähem värsket kapsast, kurki, maitserohelist, ainult 60 prots ulatuses oldi varustatud võrreldes eelmise aastaga. Septembris saadi juurviljapoodidest pidevalt osta ainult kartulit. Värsket kapsast müüdi harva väikestes kogustes ja needki olid ettenähtud esmajärjekorras lasteasutustele. Tilli, peterselli ja sellerit peaaegu ei müüdudki. Samuti ei saadud värsket pea- ja lillkapsast, naerist, hapuoblikat, ka polnud müügil marju; tänavu toodi eelmise aasta 5,4 tonni asemel vaid 0,6 tonni aedmaasikaid. Kohtla-Järve elanike puu- ja juurviljaga varustamise küsimuse lahendamisele palus abi V. Tohver, kes on ise Kohtla-Järve linna RSN alatise kaubanduskomisjoni esimees.

☆

Mõni aeg tagasi räägiti Tallinna leiva kvaliteedist avalikult, et valik väike, maitse kehv ja eri leivasortide vahel suurt vahet polegi. Kriitikast oli olnud kasu. Nüüd on Tallinnas leib tõepoolest paremaks läinud ja valik suurenenud. Müügil on vormileib, suur 32-kopikaline rukkileib. Saaremaalt tulnukail pole enam mõtet maitsvat „Borodino" leiba pealinlastele kingiks kaasa võtta, sest aeg-ajalt saab seda ka Tallinna leivaäridest.

Leivakõrvasega pole aga lood nii head, eriti mis puutub Tallinnas valmistatud keeduvorsti. Selle kvaliteet on langenud alla igasugust arvestatavat nivood. Juba väljanägemine on nii näotu, et peletab ostmast, söömisest rääkimata. Kui ka parema puudusel suhu võtad, lükkad ühest suunurgast teise ja jood kähku peale, et teist mekki saada. Sellejuures keeduvorsti valik polegi nii väike, nimetusi on tosin. Aga olgu see „Suupiste", „Harilik" või „Võileivad", vahet nagu pole olemaski. Kui tendents oleks üleüldine ei julgeks keegi nuriseda, kuid Eestimaa teistes linnades (Kingissepas, Haapsalus) on vorsti mekk ja väljanägemine teine. Kingissepas sai harilikku 2 rubla 10 kopikat vorsti ja sel oli isegi suitsuahju hõng juures. Ka on nuriseja teistes liiduvabariikides valmistatud vorste saanud maitsta, kuid mitte kusagil sellist halvamaitselist kui Tallinnas.

MÜÜA
Eesti Kodus
1-TOALINE KORTER
Tel. 282-4234

ra

EDRICH KÖÖSEL'it

mälestavad kurbuses

IRMA
ENDLA
RIHO
ALAN TIIT

mmunist" ründab „reetureid"

partei häälekandja „Eesti Kommunist" ikuu numbris suure rünnaku välismaa onide ja eestlastest aktivistide vastu. Au- Varep ja artikkel kannab pealkirja „Ko- id". (Kuidas saab kodumaatu mingit ko-

gu läbi aegade d) väitega, et ailma arengut gilise võitluse le spioonidele uus põlvkond: tnud Stokhol- le Eesti turisti- all külastama- as isegi telefo- töölisi värvata. ntuuri resident ma valgustkart- a ajakirjaniku

u nõukogude- netatakse „ava- järgmised isi- re, Aksel Luit- go Talvari, Al- Saarsen. ele ja „Teata- u: aatorid on end pool nimetatud utamisest peale

juhivad seda organisatsiooni nüüd juba 70.-80. eluaastasse jõudnud vanahärrad, kes kiivalt teisi eemale tõrjuvad, et neid mitte ligi lasta Rootsi valitsuselt saadavatele toetussummadele."

Ajakiri „Eesti Kommunist" väidab, et neid toetusi saadakse „võltsitud andmete" esitamisega võimudele ja toob arvusid, mis nähtavasti on pärit mõnelt Stokholmi-agendilt.

Muidugi jõuab artikkel ka Eestist väljapääsnud noorte kurjategijate teemani. Siinjuures süüdistatakse Arvo Hormi, Ülo Ignatsit ja Andres Küngi kurjategijatega sõbrutsemises. Küng saab ka pähe vabadusristlemise eest:

„Üks selle ettevõtmise juht oli eespool nimetatud Andres Küng, kes on korduvalt tabatud valetamiselt ja Nõukogude Liidu laimamiselt."

EPL/JK

MAA UUDISED

suur mure on väga kehv vaja puuviljaga. rgala, Oru, Vii- Kohtla-Nõmme, lanikud. Juulis vähem värsket itserohelist, ai- es oldi varusta- e aastaga. Sep- urviljapoodidest kartulit. Värs- harva väikestes olid ettenähtud lasteasutustele. llerit peaaegu uti ei saadud apsast, naerist, olnud müügil i eelmise aasta vaid 0,6 tonni tla-Järve elani- ga varustamise isele palus abi se Kohtla-Järve aubanduskomis-

räägiti Tallinna valikult, et valik ja eri leivasor- het polegi. Krii- u. Nüüd on Tal- st paremaks läi- nenud. Müügil r 32-kopikaline alt tulnukail po- itsvat „Borodino" leiba pealinlastele kingiks kaasa võtta, sest aeg-ajalt saab seda ka Tallinna leivääridest.

Leivakõrvasega pole aga lood nii head, eriti mis puutub Tallinnas valmistatud keeduvorsti. Selle kvaliteet on langenud alla igasugust arvestatavat nivood. Juba väljanägemine on nii näotu, et peletab ostmast, söömisest rääkimata. Kui ka parema puudusel suhu võtad, lükkad ühest suunurgast teise ja jood kähku peale, et teist mekki saada. Sellejuures keeduvorsti valik polegi nii väike, nimetusi on tosin. Aga olgu see „Suupiste", „Harilik" või „Võileivad", vahet nagu pole olemaski. Kui tendents oleks üleüldine ei julgeks keegi nuriseda, kuid Eestimaa teistes linnades (Kingissepas, Haapsalus) on vorsti mekk ja väljanägemine teine. Kingissepas sai harilikku 2 rubla 10 kopikat vorsti ja sel oli isegi suitsuahju hõng juures. Ka on nuriseja teistes liiduvabariikides valmistatud vorste saanud maitsta, kuid mitte kusagil sellist halvamaitselist kui Tallinnas.

MÜÜA

Eesti Kodus
1-TOALINE KORTER
Tel. 282-4234

RASKE PIKA HAIGUSE JÄREL UINUS MEIE ARMAS ÕDE, EMA JA VANAEMA

ELLA MIRALDA KÖSTER

neiuna PAJUÄÄR

sündinud 26. juunil 1913
surnud 4. septembril 1986 Kihelkonnal Saaremaal

Mälestavad sügavas leinas

õde EMILIE koos poja JAANIGA Kanadas
vend BERNARD abikaasaga
vend TÕNU perekonnaga Kanadas
vend JULIUS perekonnaga Rootsis
pojad JAAN ja ÜLO perekondadega Kodu-Eestis

Puhka rahus kodumaa mullas!

KODUMAAL SURMA LÄBI LAHKUS MINU KALLIS VEND JA ONU

JOHANNES JÄÄGER

sündinud Hiiumaal
surnud 29. augustil 1986 Paides

Mälestavad leinas

WALTER, ELISE
WALTER perega
HELDUR perega
IVO perega
PETER perega

Jeesus ütles: Mina olen ülestõusmine ja elu;
kes minusse usub, see elab,
ehk ta küll sureb.
Joh. 11:25

ARMAST JA HEAD

ALMA NUUME't

mälestavad sügavas kurbuses

SAIMA ja RIKI
IVI perekonnaga
EVE perekonnaga

Leinateateid

Rootsis Göteborgis suri 10. juulil Ferdinand Torupill, sündinud 6. aprillil 1913 Haras.

Tallinnas suri 14. juulil Johannes Michelson, sündinud 9. märtsil 1915 Pärnus.

Rootsis Stokholmis suri 12. juulil Werner Mehks, sündinud 27. oktoobril 1909.

Rootsis Mariefredis suri 18. juulil Helmi Aaslepp, sündinud 29. novembril 1896 Eestis.

Rootsis Mölndalis suri 21. juulil Endel Saar, sündinud 18. veebruaril 1917 Võrus.

Rootsis Märstas suri 23. juulil Adolf Kaarme, sündinud 9. septembril 1914 Eestis.

Rootsis Oskarshamnis suri 26. juulil Vladimir Karlson, sündinud 20. septembril 1902 Naval.

USA-s Bay Shore'is suri 20. juulil Anna Tomson, sündinud 15. juunil 1899 Saugas Pärnumaal.

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

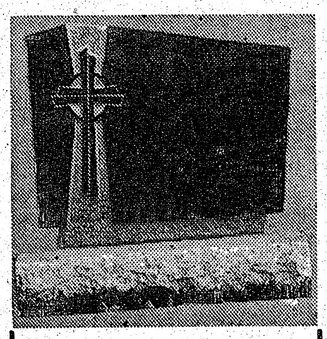

HAUAKIVID

Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St. Toronto,
Ont. M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
Tel. 487-2147

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAR
C. A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1202
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

AVP ALARMISÜSTEEMID
varguse ja tule vastu
Tel. 496-2334
kodus 499-8193
Allan Prümmel

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS & PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 782-0485 või 447-2017

Tõnu Toome, B.A.Sc., LL.B.
TOOME & PEASE
Advokaadid-notarid
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road, Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 785-5550
kodus 762-2367

TOOMAS ÕUNAPUU
B.A., B.P.E., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
129 John Street,
Toronto, Ont. M5V 2E2
Telefon 597-1714

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$57.—	$77.—
Poolaastas	$32.—	$42.—
Veerandaastas	$17.—	$22.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):

KANADAS:

aastas	$62.— pluss saatekulu	$45.—,	kokku $107.—
poolaastas	$34.— pluss saatekulu	$23.—,	kokku $57.—
veerandaastas	$18.— pluss saatekulu	$11.50,	kokku $29.50

USA-s:

aastas	$62.— pluss saatekulu	$49.—,	kokku $111.—
poolaastas	$34.— pluss saatekulu	$25.—,	kokku $59.—
veerandaastas	$18.— pluss saatekulu	$13.—,	kokku $31.—

VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $136.—, poolaastas $72.— ja veerandaastas $38.—

Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 senti

Pangatshekk või rahakaart kirjutada FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates ..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — kolmapäeval ja reedel

Reedel, 19. septembril 1986 — Friday, September 19, 1986

Mudilased lasteaia-klassis. Vasakul Vilja Roman-Metsmaa, paremal Helve Hess.
Foto: Reet Roman-Metsmaa

RISTSÕNA NR. 1309

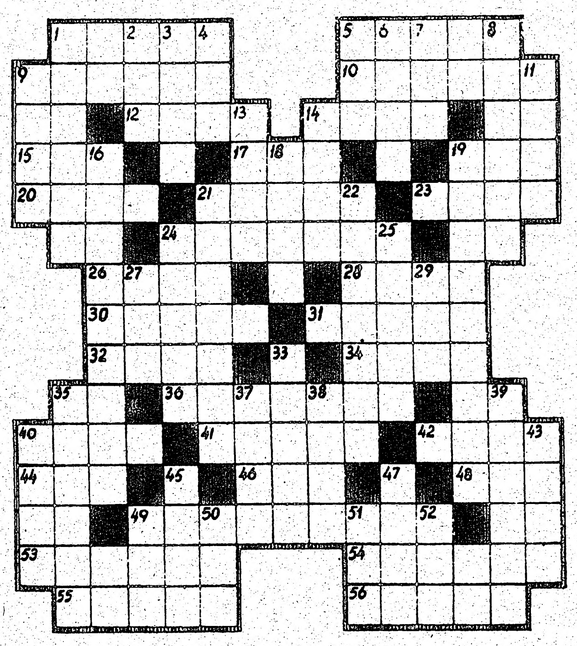

Põikread: 1. Riik Euroopas, 5. Ungari rohulagendik, 9. Hobusõiduk, 10. Forelli teine nimi, 12. Mehenimi, 14. Meeste riietusese, 15. Omaaegne suurettevõte Eestis, 17. Omaaegne Soome lavatäht, esinenud ka Eestis, 19. Taani saar, 20. Tõmbsoon, 21. Punktide arv (spordis), 23. Tuleb tagasi maksta, 24. Eesti suursportlane 1920-ndel aastatel, 26. Mehenime lühivorm, 28. Tuntud nimi jalatsite alal, 30. Väin Eestis kahe saare vahel, 31. Kirjutustarve, 32. Üha, kogu aeg, 34. Eesti rahvusliku liikumise tegelane eelmise sajandi lõpus, 35. Kaksikkonsonant, 36. Teatud värvaine, 40. Jälle, uuesti, 41. Suurtüki eeskäru, 42. Virk, hoolas, 44. Kunst — ladina keeles, 46. Kuulsa vene kirjaniku eesnimi (algkeeles), 48. Lahtine koht, 49. Pahad vaimud, kuradid, 53. Porine, 54. Kohal, paigal, 55. Avaram, 56. . . . meri — A. Gailiti teos.

Püstread: 1. Poliitiline rühmitus, 2. Terava otsaga ese, 3. Püünis, 4. Dokument, toimik, 5. Naisenimi, 6. Upsakas, 7. Ühenda, 8. Usaldatav inimene, sõnaraidaja, 9. Veevõtu koht, 11. Poll, 13. Paguluses surnud eesti kirjanik, 14. Eesti ajaloolane, 16. Veider, koomiline, 18. Kahe inglise polaaruurija nimi, 19. Asundus Võrumaal, 21. On toit, kui üht maitseainet on liiga palju pandud, 22. Eesti kokaraamatu autor, 24. Suur jõgi Siberis, 25. Püüan kinni, 27. Hõige, 29. Inglise mehe hüüdnimi, 33. Eesti helilooja, 35. Toiduaine, 37. Tänav — läti keeles, 38. Juurdekasv, 39. Vormiülikond, 40. Energia, tahtejõud, 43. Metallist ese, 45. Ablas, 47. Looma kehaosa, 49. Meelitussõna, 50. Kodu — rootsi keeles, 51. Tik- . . . ., 52. Artikkel saksa keeles.

RISTSÕNA NR. 1308 LAHENDUS

Põikread: 1. Põltsamaa, 9. Pagema, 10. Tammsaare, 11. Priius, 12. Kuulutusi, 15. Ballett, 18. Vints, 20. Oja, 21. Kim, 22. Linne, 24. Aprilli, 27. Kooliraha, 29. Doktor, 30. Paramount, 32. Naasis, 33. Alamsaksa.

Püstread: 2. Õnarus, 3. Tamula, 4. Ara, 5. Aurus, 6. Paariline, 7. Vesiveski, 8. Kaasitama, 13. Täi, 14. Ibsen, 16. Komandant, 17. Barrikaad, 18. Valloonid, 19. Nelik, 23. Nil, 25. Proosa, 26. Ühines, 28. Opaal, 31. Amm.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

20. ja 21. septembril
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777

27. ja 28. septembril
dr. J. Marley, tel. 921-7777

4. ja 5. oktoobril
dr. T. Maimets, tel. 469-1322

11., 12. ja 13. oktoobril
dr. H. Tari, tel. 224-0402.

Raske kaevandusõnnetus Lõuna-Aafrikas

Lõuna-Aafrikast teatatakse suurest kaevandusõnnetusest General Mining Union Corporation'ile kuuluvas Kinrossi kullakaevanduses, kus keevitamise juures tekkinud sädemed põhjustasid plahvatuse ja tulekahju. Selle tagajärjel olevat vähemasti 200 kaevurit surma või vigastada saanud. Seni on 126 musta ja 55 valget töölist haiglaisse viidud, 26 laipa on kaevandusest välja toodud ja 150 on teadmata kadunud. Umbes 2000 kaevurit pääsesid pooleteise kilomeetri sügavusest kaevandusest vigastamatult välja. Kinrossi kaevandus asub 160 kilomeetrit Johannesburgist ida pool.

Samantha Smith'i ema kaebab kohtusse lennuliini

Lennuõnnetusel hukkunud USA koolitüdruku Samantha Smithi ema olevat kohtusse kaevanud lennuliini, kelle lennuki pardal ta tütar surma sai. Teatavasti sai Samantha sellega kuulsaks, et ta kirjutas kirja Juri Andropovile, milles ta avaldas oma kartusi aatomisõja eest. Andropov kutsus siis Samantha N. Liitu külla ja ta käiski seal koos oma vanematega. 13 kuud tagasi sai 13-aastane tüdruk surma lennuõnnetusel. Ta ema nõuab nüüd lennuliinilt 50 miljonit dollarit kahjutasu.

Riin Rivanool

Lilled ja oinas

Eelmisel aastal kinkisid sõbrad meile oma aiast imeilusa suurte õitega püsilille, mis ka kenasti kasvama läks. Aadama hoolitsusel, muidugi. Kui siis tänavu seda hilissuvist õitsejat üheskoos imetlesime, sõnas mu sõbranna, et temal see õilmitseb samuti suures hiilguses ja kosutuseks viskab ta lillele peale seebist pesuvett.

„Seebivett haruldasele lillele?" kohkusin ma otsemaid, sest minu-teades on seep mürk, tapab igasugused patsillikad ja patsitikad, hävitab umbrohu juuredki, kui tugevasti peale virutada. Ainult kohvipaksu pandi meie pool roosidele juurte ligidale kosutuseks peale. Samas aga tuli meelde seegi, et tõepoolest — selle sopavee koha peale, kuhu mina vahest pesuvett viskan, lõid ohakad õitsele, hakkasid ilutsema võililled ja esimene kõrvenõgeski ilmus lagedale. Muidugi, minu käe all kasvab ainult umbrohi jõudsasti ja küll see seebivesi neilegi rammuks oli. Nõnda hakkas siis Aadamgi sellele haruldasele lillele aeg-ajalt seebivett peale kallama ja see õitseb nüüd kui pöörane.

On üldiselt ja ülepea teada, et minul seda „rohelist pöialt" ei ole. Kõigi püüdmiste peale vaatamata toalilledki minu käe all ei kasva. Kas nad saavad siis ülekastetud, või on nad väga kuivad, liialt väetist saanud või hoopis ilma jäänud, igal juhul lasevad nad end lõpuks longu, aiakraamist ja peenraasjandusest kõnelemata. Aadama käe all selle eest kosub-kasvab iga asi kui iseendast ja nõndasi on siis teatav tasakaal perekondlikus tegevuses olemas.

On saatuse tahtmist mööda siiski üsna õiglane, et kellel ühest asjast puudus tuleb, sellele antakse teiseltpoolt pisutki andekust asemele.

Nõndasi saan mina taimede asemel juba pisikesest peast peale loomadega hästi hakkama ja kõik elukad on minu sõbrad. Loomi ma ei karda ega oska ma karta teist inimest ka mitte. Oma-tänava koerad olid juba lapsestpeast tuttavad ja sõbrad, naabertänavate omad ka, kassid, lehmad, lambad, seapõrsad ja hobusevarsad samuti. Metsloomad meeldivad, lõvi oma suure lakaga ahvatleb silitama ja karugi ei kardaks, kuigi metsas temaga just vastamisi juhtunud ei ole, aga ühel talvel oli üks neist Maakodus jõejääd pidi üle tulnud ja meie akna taga käinud küll.

Ainus loom, keda mina kardan, on hiir, aga sellest ma räägin teine kord. Nüüd mõtlesin ma ära jutustada salajase loo oinast, mille üle elasin lapsepõlves, mis aga üldjoontes mu usaldust loomade vastu siiski mitte kõigutanud ei ole.

Ühel suvisel õhtupoolikul, kui neid lillepeenraid vanaema talus juba parasjagu või üleliiagi kitkunud olin, sain loa minna jällegi naabertalu külastama. Seal oli palju lambaid ja lasteta perenaine Sepa Lissi oli võõrastegi laste vastu igati heldekäeline. Nende lambaid ma seal siis silitama hakkasingi, sügasin ühte siit, teist sealt, kolmandat silutasin vaba käega kõrvade vahelt, kuna teises käes juhtus parajasti reha olema. Tundsin, et olin igati sõbralikus seltskonnas.

Siis märkasin pisut eemal kõverate sarvedega oinast ja kavatsesin seda ka silitama minna. Jõudsin lammaste vahelt läbi ja astusin uljal sammul oina poole, kui äkitselt taipasin, et sel elukal on minuga vist halvad kavatsused. Ta tõmbas pea alla, kaapas paar korda jalaga maad ja tormas siis minu poole. Sain õigel ajal reha lapiti oina sarvedele vastu, hoop ei olnud nii tugev, et mu otsemaid pikali virutanud oleks ja elukas tagasnes uueks hoovõtuks. Elu või surm — selline näis tulevat võitlus. Hoidsin reha endist viisi oinale vastu ja kisasin kõigest väest, kuni Lissi appi jõudis ja ise oma armsa oinakese taltsutas.

Sellest oinast jäi mulle eluaegne hirmutav mälestus. Oma südamesõbrannale rääkisin selle häbiväärse loo ära aastaid hiljem, kui kooliajal juba oma kõrgemasse noorusikka jõudnud olin ja kus meievanuste kohta ülekohtuselt öelda tavatseti, et näe — juba poistepüüdmise peal väljas.

Üheskoos jõudsime siis sõbratariga otsusele, et on olemas ka üks liik olevusi, kes on oinamoodi meesterahvad. Need nimelt, kes ei oota neiukese valge käekese õrna silitamist ega oska kauneid sõnu kõrva sosistada, vaid tormavad ise ja ennatult nagu sarvikud.

See oli meil südamesõbrannaga vahva saladus. Miks me sageli just neid kooli kõige targemaid, ilusamaid ja nooblimaid noormehi oinamoodi meesterahvaiks nimetasime jäi teistele meie rõõmuks arusaamatuks saladuseks.

Kui aeg kätte jõudis, et silmapiirile ilmus üks uudne arm, oli see mu oma Aadam, siniste silmade ja blondi lõvilakaga täielik gentleman, küll ehk lõvimoodi, aga oinamoodi olevus küll mitte.

Nii juhtuski, et me mõlemad tolle südamesõbrannaga abiellusime oma õige noores eas (ja kestvusega terveks edaspidiseks pikaks eluks) endast vanema „härraga" jättes maha mitmed oinamoodi ehkki vaimult targad ja muidu arukad meesterahvad.

Ah, elu, elu . . .

KALLE NALJU

— Minu naine ei või teha kurja kärbselegi.

— Aga, Kalle, ma nägin eile kuidas ta sind kurikaga taga ajas?

— Mis siis, kas ma olen kärbes?

★

— Kalle saabus naise juurde taevasse.

— Armsam, ära ole vihane, et tulen nii hilja, aga arst pidas mind kinni.